BONDIA ARUBA

Diasabra 22 di Juni 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

Ley matrimonio homosexual... Un show di dos banda...?

Ministerio Publico lo persigui 4 periodista pa soborna un miembro di KPA

Pagina 2

- **Problemanan di coriente ta continua** Pagina 2
- **Cifra mensual di Horacio Oduber Hospital pa luna di mei 2024** Pagina 7
- **Tormenta Alberto ta laga atras 4 morto y hopi daño material na nort di Mexico** Pagina 10

KvK: "Nos no a anticipa cu lo tin pregunta den comunidad tocante cobransa di registro online"

Pagina 3

Nacionnan Uni ta haci yamada pa detene violencia sexual contra mucha y hende muhe na Haiti

Pagina 11

Nacionnan den Union Europeo lo cuminsa negociacion di miembresia proximo siman cu Ucrania y Moldova

Pagina 23

Ministerio Publico lo persigui 4 periodista sospecha di soborna un miembro di KPA

Dialuna 24 di juni pa 8:30am, e cuatro periodista sospechoso ta bay presenta na Corte di Prome Instancia unda nan ta ser acusa di soborna un funciona publico den funcion di Cuerpo Policial cu un regalo of promesa, cu meta pa pon'e haci of keda sin haci algo contra deber di su trabao.

E sospechosonan di inicial R.P.L, B.L.R.K, N.E.A.G y N.M.Q.C.d.A. ta acusa di, for di periodo di prome di januari 2021 te cu 22 di maart 2023, conhuntamente intencionalmente a viola secretonan cual nan tabata sa cu e ambtenaar, relaciona cu su funcion, tabata obliga pa tene. Nan ta wordo acusa di, den e periodo ya menciona, a participa den un organisacion cu tabata consisti di un y/of mas otro persona cu tabatin como meta pa comete crimen, esta, corupcion di un ambtenaar y/of tuma y/of duna soborno y/of maluso di funcion y/of violacion di secreto di trabao.

E elemento 'organisacion' ta e definicion cardinal di e articulo 2:79 di Codigo Penal di Aruba. Sin participacion no tin organisacion. Segun e articulo aki, pa por bisa cu e ta un organisacion criminal tin cu cumpli cu tres criterio: tin un cooperacion mutuo entre e sospechosonan, tin un cierto structura y mester tin un continuacion.

E organisacion aki su structura no mester ta grandi, mester tin minimo dos sospechoso y no necesariamente e sospechosonan den organisacion mester conoce otro, ademas door cu ta un organisacion criminal nan no tin exigencianan pa cumpli ni ta mara na tempo di existencia, y no mester tin deliberacion, e unico intencion di e organisacion ta pa comete actonan criminal.

E caso aki a bin dilanti despues di e caso penal New York di ex-polis R.V. a cuminsa, caminda na maart 2023, a bin haya varios laptop y portofoon na cas di V. E portofoonnan aki tabata conecta na e laptopnan.
For di investigacion di BIV (Bureau Integriteit en Veiligheid di Cuerpo Policial di Aruba) y investigacion tecnico a sali cu periodistanan a duna V.

ekipo y software pa usa pa difundi comunicacion policial na un manera integral. Ta p'esey cu V. a ser acusa di a transmiti informacion policial na varios periodista di newssites conoci na Aruba durante varios aña, por lo menos mas cu dos aña. For di e dossier di e caso ta sali cu el a ricibi sumanan di placa y regalonan a cambio.

Na e momento ey, Ministerio Publico a informa cu nan a scucha e 4 periodista aki como sospechoso y nan no a dicidi si lo persigui nan penalmente; awor e caso aki ta bay cuminsa dialuna 24 di juni.

Den total casi 10 miembro di cuerpo policial a perde nan trabao den pasado caba pa acepta soborno for di miembro di prensa na Aruba a cambio di informacion policial pa duna noticia.

Problemanan di coriente ta continua

Pa varios luna caba ciudadanonan di Aruba ta experienciando interupcionnan di coriente repetidamente. Solamente den e transcurso di e siman aki tabatin varios interupcion di coriente pa diferente motibo.

Ayera e bario di Montaña y bisindario a keda sin coriente. ELMAR NV a informa cu debi na un accidente envolviendo un palo di coriente tabatin un problema den e distribucion di coriente den e area aki. Tecniconan di ELMAR a yega na e sitio pa haci e reparacionnan necesario y restaura e suministro di coriente.

E dia anterior, diahuebs, varios bario y districto rond di Aruba a keda sin coriente durante algun punto di e dia. Na tres ocasion na diferente districto coriente a bay. E prome interupcion a sucede den e area di Lagoville y vecindario. ELMAR a informa cu e causa di e interupcion tabata debi na un fayo riba un kabel subteraneo.

Nan a indica cu e interupcion tabata riba un kabel bou di tera, cual ta rekeri midimento di e kabel pa identifica e fayo.

E di dos ocasion cu coriente a bay tabata den e area di Santa Cruz y Macuarima. Den e caso aki, un biaha mas, e interupcion tabata debi na cu un truck a ranca liñanan di distribucion di coriente y kibra un palo di coriente.

ELMAR a informa cu reparacionnan tabata tumando luga riba shete palo di coriente y cu e trabounan di reparacion lo tin un duracion di mas o menos 4 pa 5 ora.

Nan a indica cu bebi na hopi daño material, nan mester a sigura cu e area ta limpi di tur obheto causa pa e accidente pa por a eherce e trabou di reparacion. E a inclui un analisis di e situacion y crea un lista di material necesario, e instalacion di un palo nobo di coriente y tur e componentenan di coriente, y zwaai e liñanan di distribucion.

E di tres interupcion di coriente a sucede den e area di Savaneta, Rooi Kochi y bisindario/ E causa di e interupcion aki tabata debi na un fayo riba un kabel subteraneo, un biaha mas.

Ciudadanonan ta hopi disgusta y malcontento pa tur e situacionnan aki y mayoria ta haciendo reclamonan ya cu e interupcionnan di coriente asina sigui ta trece riesgo grandi cu aparatonan electronico por daña.

Manera ta conoci caba expertonan di Washington a bin Aruba pa haci un investigacion den loke ta e problemanan aki y e red di coriente ELMAR NV. E resultado di e investigacion aki ta indica cu e situacion ta grave y mester cuminsa traha riba e solucion pronto, pero lamentablemente, pa motibo di diferente factor, ta bay tin retraso y pues ciudadanonan lo sigui experiencia e interupcionnan di coriente pa un tempo mas.

KvK: “Nos no a anticipa cu lo tin pregunta den comunidad tocante cobransa di registro online”

Ayera mainta, Camara di Comercio (KvK) a tene un conferencia di prensa pa asina trece un aclaracion en cuanto cobransa pa consulta di registro comercial online, segun director ehecutivo di e organismo aki, Martijn Balkestein a sigura.

Na luna di maart di e aña aki, Camara di Comercio a bin cu un cambio unda nan a cuminsa cobra un fee pa consulta e datonan di registro comercial cu ta riba nan website, “nos a nota cu tin diferente relato riba media cu ta cuestiona esaki y mi kier bin pa clarifica kico KvK a haci, pakico nos ta haci esaki y kico ta e base legal pa haci esaki,” Balkestein a bisa.

El a sigura cu KvK ta obliga pa mantene un registro comercial pa publico henter pa tur hende por consulta na momento cu nan ta interesa pa solicita datonan di e sector comercial “nos ta haci esey caba desde momento cu KvK a ser lanta na aña 1930, nos tur sa cu e inflacion y digitalisacion ta hopi importante pa nos tur y pa e motibo ey ya caba nos a bin cu un sistema digital di 2006 y pa momento cu nos tabata na april 2019 nos a bin cu un upgrade significante, e ora ey nos a pone e registro comercial online riba nos website pa facilita y conecta comunidad cu tur hende.” Segun loke Balkestein a trece dilanti.

E registro comercial online aki ta un servicio adicional cu KvK ta duna y no ta un obligacion pa ley, nan a haciel’e pa comunidad por tin un servicio mas comodo pa haya datonan y nan ta considera esey hopi importante, ademas ta un sistema cu ta funciona banda di e registro di papel cu nan tin unda tur persona por solicita esey di manera gratis na KvK.

Pero nan a realisa cu e gastonan cu nan tin ta halto y esey ta nifica cu e cobransa aki ta bay pa mantencion di e sistema digital “aunke cu e gastonan cu nos tabatin ta halto pa motibo cu e sistema cu nos a bin ta costa un par di miyon florin, pa mantene esey ta costa nos 300,000 florin pa aña, pero aunke e gastonan ta halto KvK no a subi e tarifa di su productonan desde 2009 cu na e momento ey tabatin un inflacion di 21%.”

Balkestein a señala cu ta importante pa hende mester realisa cu KvK ta un compania Sui Generes, loke ta nifica cu nan mes mester genera nan entrada y nan no ta un departamento di gobierno, ni ta haya subsidio, e contribucion anual cu companianan ta paga mas e benta di uittreksels, ta e entrada principal di KvK.

Costonan di operacion di KvK a subi door di inflacion pero tambe door cu nan kier a brinda un servicio adicional pa tur hende y p’esey nan a cuminsa cobra un fee pa e registro online riba nan website, ademas a trece dilanti cu ta un paso necesario pa por proteha e datonan y mantene e sistema sostenibel y duradero manera Balkestein a enfatisa.

A pesar cu e no ta un obligacion legal di KvK ya ofrece traduccionnan di uittreksels, cu e fin pa facilita esey na comunidad. Sinembargo, esaki ta un servicio adicional cu tin costonan adicional, y pa es motibo, e traduccion di uittreksels ta costa mas cu 15 florin manera ta stipula den ley. E costo adicional ta pa cubri e gastonan di traduccion.

Segun e ‘Landsverordening op de Kamer van Koophandel en Nijverheid’ (AB 1990 no. GT29), KvK por cobra sumanan adicional pa e servicionan extra cu KvK ta brinda, e.o. por cobra un suma pa consulta e Registro Comercial online, y un suma adicional riba e tarifa di 15 florin stipula den ley pa e traduccion di e uittreksels.

KAMER VAN KOOPHANDEL
EN NIJVERHEID ARUBA

As of March 27, 2024, viewing of the digital registry will be a paid feature. Therefore, you will no longer have free access to view the digital registry.

Balkestein a señala cu tin diferente compania grandi cu a cumpra e abono sea pa aña of pa kwartaal pa motibo cu nan usa e datonan di KvK frecuentemente, tin otro cu ta bay na KvK pa cumpra esey, pa esaki nan a mira cu e benta di uittreksels a subi.

Riba e pregunta di redactor di Bon Dia Aruba pa loke ta trata dicon nan no a comunica comunidad cu nan ta bay cuminsa cobra pa registro online comercial? Balkestein a informa cu “nos a anticipa cu hendenan ta bay compronde cu na momento cu bo ta duna un service adicional cu ta costoso, mantene un registro asina ta hopi costoso. Loke nos ta cobra ta hopi mas abou cu loke por ehemplo Camara di Comercio na Boneiro of na Sint Maarten y Hulanda ta cobra, nan tambe ta practica e mesun cos y nos no a anticipa cu lo tin pregunta den comunidad tocante esaki.”

En cuanto e articulo cu a causa reaccion di KvK pa trece nan clarificacion dilanti, a sali publica den edicion di Bon Dia Aruba di dia 19 di juni ultimo cu e headline: Pagando e prijs? Cobranzanan di Camara di Comercio ta surpasa limite legal?

Den dje, ta cuestiona a introduccion di a cobransa di registro comercial online, “KvK por restringi acceso online pa publico na e registro online? Talvez esaki ta yama un siguiente pregunta: KvK tin e base legal pa impone un tarifa anual di Afl. 1,200,- pa aña o Afl. 300,- pa kwartaal? Si e contesta na e segundo pregunta ta no, anto e contesta na e promer pregunta ta bira irelevante, te ora crea un base legal. Te na e momento ey, KvK mester, segun mi opinion, habri e acceso online atrobe.” Ta un articulo resumen di un articulo mas extenso di mr. Delo Gomez, publica na Ingles riba LinkedIn.

Poder di Hubentud ta celebra su di 10 edicion

Ayera tardi durante un conferencia director di Asociacion Trabou di Hubentud na Aruba (ATHA), Francheska Heinze, a anuncia e proyecto Poder di Hubentud cu e aña aki ta celebrando su di 10 aña. Miembronan di e comision organisatorio di e proyecto a splica cambionan cu a bin e aña aki pa cu e proyecto y kico por spera di e di 10 edicion di Poder di Hubentud.

Henize a splica cu ATHA ta overkoepel organisacionnan relaciona cu mucha y hoben y tin 50 miembro. El a sigui splica cu algun di e miembronan aki tambe lo forma parti di e tayernan cu nan lo ta ofreciendo Poder di Hubentud caminda nan lo ta dunando e hobennan e hermentnan necesario, y e informacion y educacion tocante con nan por hinca un proyecto den otro y activa nan poder den comunidad na Aruba.

E aña aki lo tin algun cambio. Registracion ya a habri, locual kiermen cu organisacionnan, mayornan of cualkier persona por nomina hobennan entre 14 pa 17 aña di edad y persona cu limitacion tambe ta inclui.

E aña aki hobennan tambe por registra pa participa na e proyecto. Por nomina un hoben cu ta destaca y pa e aspecto di proyecto.

Lyonel Dirksz, Coordinador di Poder di Hubentud e aña aki, a expresa su felicidad y entusiasmo pa e di 10 edicion di Poder di Hubentud. El a splica cu durante e 10 añanan di e proyecto nan a bin ta bira hopi di cerca proyecto cuanto hoben a forma parti di dje y tambe e desaroyo cu ta bin durante e proyecto y na final despues di e proyecto tambe.

El a indica cu comision organisatorio ta consisti di hoben- y personanan cu tin experiencia tambe den diferente tereno cu lo bay guia henter e trayecto aki den un par di siman.

Un cambio cu a bin e aña aki ta cu proyecto su duracion ta mas cortico. Dirksz a sigui splica cu den pasado e proyecto aki tabata uno cu tabata dura tres luna mas o menos, pero e biaha aki, y despues di analisa y evalua e diferente edicionnan di e proyecto a yega na e conclusion cu e biaha aki lo ta bon pa haciele durante temporada di vakantie grandi.

E motibo pakico a haci e cambio aki, el a remarca, ta door cu den e temporada di vakantie grandi no tin hopi actividad, no tur hoben tin e privilegio di bay biaha y kizas no tin hopi cos di haci den e temporada di vakantie. Door di esaki e trayecto di Poder di Hubentud lo tuma luga practicamente durante henter e temporada di vakantie grandi pa asina tambe mas hoben cu participa por keda te na final di e proyecto.

Manera ya caba menciona, registracion a habri ayera y nominacion di un hoben ta bay a traves di e pagina di Facebook di ATHA of pagina di Facebook di Poder di Hubentud. Organisacionnan cu ta traha cu hoben tambe por inscribi un hoben cu ta cay den e categoria pa por wordo nomina.

Na final e comision di Poder di Hubentud ta bay selecta e hobennan cu lo por forma parti di e anochi di nominacion y despues lo continua tambe cu e trayecto di seis siman caminda na ATHA y diferente localidad e hobennan lo ricibi diferente seminario y guia for di varios instancia pa nan desaroyo personal y intelectual, cu alabes lo yuda y siña nan con nan por yega na un proyecto, con nan por traha un proyecto y con nan por ehecuta un proyecto.

Durante e anochi final e hobennan ta presenta nan proyecto dilanti un cuerpo di hurado cu lo scoge cual proyecto ta bira e proyecto ganador. Pa e ganador ta bay tin un premio cash y e premio aki ta pa yuda e hoben ehecuta su proyecto.

Ademas di esaki un di e nominadonan di e trayecto di Poder di Hubentud tambe lo wordo scogi como ganador y lo ricibi un premio cash. E premio aki lo yuda e hoben cumpra cierto material pa nan desaroyo personal.

Dirksz a menciona cu e aña aki ta bay tin diferente actividad plania, banda di e trayecto, entre otro un Youth Fair cu e hobennan di Poder di Hubentud ta bay organisa.

John Freddy Montoya di Departamento di Cultura Aruba (DCA) ta e Creative and Art Executive di Poder di Hubentud.

Montoya a subraya cu e proyecto aki ta uno valioso pa loke ta trata hubentud. El a indica cu e parti di e proyecto cu ta resalta ta cu e ta brinda oportunidad na e hobennan cu ta destaca realmente den comunidad den diferente area.

Tin diferente area den cual por nomina un hoben pa participa den Pdoer di Hubentud, entre otro cultura, arte, deporte, ciencia y tecnologia.

"Poder di Hubentud, manera cada dia ta un dia nobo, cada edicion ta un edicion nobo. Tin un perspectiva na unda e protagonista central ta keda e hoben. Nos ta brinda e oportunidad den un trayecto unda nos ta ekipa nan cu e hermentnan necesario pa e hoben por sigui desaroya personalmente y profesionalmente," el a remarca.

Manera ta conoci Poder di Hubentud cada aña tin un tema, un reto specifico y e aña aki, Montoya a anuncia, e tema ta "Bib'e". E tema aki ta enfoca riba con e hoben por biba un experiencia inolvidabel na unda tur talento, cu kisas ta scondi, por ser descubri pa pone tur nan podernan den practica na beneficio di comunidad.

"Nos hobennan nos ta pone nan den un plataforma unda nan ta sigui briya. Nos ta brinda e instrumentnan aki pa asina ki nos tin futuro profesionalnan digno pa aki un par di aña nos ta spera cu e hobennan ta sigui draai e comunidad aki den un direccion positivo. Nos ta resalta di cada hoben su poder," Montoya a enfatisa.

Ya caba por nomina hoben pa Poder di Hubentud y hobennan interesa den e parti di proyecto por registra tambe. Deadline pa registracion ta 27 di juni 2024.

BONDIA ARUBA
Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Ley matrimonio homosexual... Un show di dos banda...?

Pa di dos biaha den poco tempo parlamento di Aruba a mira un empate di voto, ora mester a vota riba e propuesta di ley pa inclui derecho di matrimonio pa pareha di mesun sexo. E di 21 voto cu por a trece un desempate a resulta atrobe den un abstencion di voto, lagando e proyecto di ley na mitar caminda. Loke ta keda un interogante grandi ta pakico esnan cu a inicia e cambio di ley aki no a warda te cu Corte Supremo na Hulanda (Hoge Raad) bin cu nan veredicto final, cu ta programa pa sali dentro di algun siman.

Por ta cu henter e operacion actual ta un manera pa 'scapa cara' pa ambos, si finalmente bin un decision cu sigur no ta apoya un di e dos bandanan? Ambos por en todo caso mustra e ora anto cu nan afan pa logra nan meta ta basa riba un apoyo real den comunidad. Esey lo tipifica corectamente e sentimento den pueblo, unda e tema a lanta emocion grandi na ambos banda.

E conclusion na cual Corte di Husticia di e islanan a yega anteriormente, ta cu gobierno di Aruba mester sigui regla poni den Constitucion di Aruba cu ta haci cu no por discrimina a base di e terminonan menciona den Constitucion. Pa nos ta sigur di loke ta bisa aki, kico Constiucion ta bisa anto? E ta bisa, den Capitulo 1 Derechonan Fundamental: "Allen die zich in Aruba bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, kleur, taal, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, of op welke grond dan ook is niet toegestaan."

Aki tin un diferencia interesante cu e texto tocante derecho fundamental den constitucion Hulandes: "Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan." E diferencia ta cu e texto Hulandes ta inclui tanto discriminacion a base di sexo, como e discriminacion a base di "orientacion sexual". E formulacion Arubano no tin esey, pero igualmente tin un formulacion general cu ta resumi tur otro tipo di discrminacion, y den esey ta igual na esun Hulandes. Por conclui anto cu nos base constitucional ta mescos? Y cu esey mester ta ta base pa corte, tur corte den Reino, tuma esaki como punto di salida? Esaki por ta un punto importante, cu Hoge Raad sigur lo atende. Esey ta e principio di trato igual, no solamente dentro di un teritorio, manera un di e islanan, sino pa tur ciudadano dentro di Reino Hulandes. Di mes caba cu 'concordancia di ley' dentro di Reino, e intento pa tene un cuadro legal mas uniforme posible den Reino, ta un punto importante pa gobernacion Hulandes, y pa Corte Supremo tambe. Mester permiti anto cu un o mas teritorio dentro di Reino ta dicidi pa nan mes con ta interpreta derecho fundamental, manera den e caso aki? E no existencia di un constitucion conhunto por sugeri esey, pero e constitucion di Aruba no ta bisa algo fundamentalmente diferente di loke esun Hulandes ta bisa. Esey ta loke Corte Supremo lo mira su dilanti, e obligacion di conserva y yuda crea legislacion husto pa tur ciudadano. Ta dificil pa imagina anto cu Corte Superior lo bay den direccion contrario proximamente.

Nos a tende di varios comentario cu e conseho di Procurador General na Corte Supremo lo ta di mesun indole cu e sentencia anterior di Corte di Husticia di e islanan. Esey lo ta cuadra anto cu loke nos ta mira aki, den comparacion di constitucion y e responsabilidad cu Corte Supremo tin pa imparti husticia equitativamente. Den e caso ey por bisa cu gobierno di Aruba a yega 'the end of the line' y lo mester acepta e decision di Corte Supremo. Dentro di gobernacion Hulandes, y sea nos gusta of no, nos ta parti di esey tambe, ta maneho y tradicion firme cu gobierno no ta ignora decision di e corte mas halto cu e pais tin.

Pero kico 'acepta' ta significa den e situacion aki? Gobierno ta 'ordena' su apoyadornan den parlamento pa percura pa suficiente voto pa e ley por haya aprobacion? Pasobra e veredicto di Corte Supremo no ta final di e historia; mester propone y aproba tal ley ainda. Cu e empate cu 10 voto na cada banda ta un voto mas mester pa logra aprobacion... Lo mas probable lo ta cu esun voto di abstencion ey lo bira e voto di desempate, permitiendo e ley bira realidad, mientras ambos banda a mustra cu nan tin un apoyo fuerte den comunidad. De paso tambe e parlamentario cu te na ultimo tabatin problema pa scoge entre e dos posicionnan, y otronan cu por cambia di posicion a base di e veredicto di Corte Supremo, lo gana punto, no cerca tur hende, pa di tur manera honra e tradicion di respeta decision di Corte Supremo y actua consecuentemente. Resultado final: ta bay tin legislacion nobo cu ta permiti matrimonio pa pareha di mesun sexo? Probablemente, pero un tiki pacenshi no ta haci daño.

Di otro banda, un rechazo definitivo di e propuesta di ley sigur lo pone un bom bao di e actual gabinete, ya cu e apoyo parlamentario di e junior partner ta firme den logra e cambio di ley aki, hasta a tuma inciativa pa introduci esaki. Cualkier lider politico cu common sense lo desea di yega meta final cu su gabinete; pakico anto laga gobierno cay pa un tema di huicio personal?

Realidad tristo: 99% di abuso sexual di mucha, e abusado ta famia of conoci!

Desde inicio di Gabinete Wever-Croes na 2017, Gobierno di Aruba ta atende e problema delicado di abuso y abuso sexual di menor. Pa trece mas conscientisacion ainda den pueblo, Gobierno a decreta luna di april como Luna Nacional Contra Abuso di Mucha.

Riba prevencion, ehecucion y conscientisacion, Gobierno hunto cu Comision Nacional di Abuso di Menor, organisacionnan y fundacionnan gubernamental y no gubernamental, ya a tuma diferente accion pa yuda preveni y combati e crimen grave aki contra nos muchanan, segun un comunicado di gobierno.

Sinembargo, e ta un berdad hopi tristo cu e problematica aki ta cuminsa hopi cerca di cas mes, di esnan hopi cerca di un mucha. For di un estudio haci, ta alarmante e cifra y informacionnan obteni di casonan di abuso di mucha. 99% di casonan na unda muchanan ta wordo abusa sexualmente, ta wordo abusa door di personanan cu e victima conoce. E por ta un amigo di cas, of amiga of amigo di mama y tata, pareha nobo, door di omo, door di welo, of padrastro. Esakinan ta personanan cu ta cerca di e muchanan y kendenan e muchanan ta confia. Personanan kendenan a mayornan a confia pa laga nan yiunan den nan cuido.

Esaki ta un indicacion fuerte cu e problema mas serio no ta ley, Gobierno of hues. E problema mas serio ta den famia. Eynan nos mester enfoca. Eynan Gobierno no por drenta facilmente. Esey ta responsabilidad di cada famia, di cada persona cerca di e mucha cu e mucha ta confia. Por cambia tur ley pero si den famia e abuso sigui te hasta wordo permiti y tolera, nos ta sigui faya nos muchanan. Y ta hunto so nos lo preveni y combati e crimen aki contra nos menornan inocente.

"Nos mester confronta e berdad aki, aunke cu e ta incomodo y delicado. Abuso hopi biaha ta socode door di personanan di confiansa, personanan cu mester ta esunnan cu mester brinda proteccion na nos muchanan. Nos por cuminsa pa evita 99% di e casonan aki door di wak miho cu kende nos ta laga nos yiunan y reconoce señalnan den e mucha of den esnan cu ta wak pa e mucha. Door di ta consciente, acepta loke ta pasando, y door di accionnan preventivo, nos por traha pa un futuro caminda cada mucha ta crece den un ambiente liber for di e garanan di abuso. Nos muchanan merece miho", Prome Minister Evelyn Wever-Croes a expresa.

Minister di Energia, Glenbert Croes:

"E ta un honor di por traha cu Siemens Energy"

Durante su bishita na Madrid, Minister di Energia Glenbert Croes hunto cu representantenan di RDA, Web, y Utilities Aruba, a reuni cu Siemens Energy, cu ta un compania di energia mundialmente conoci, pa apoya companianan y paisnan den tur loke nan mester pa reduci emision di gas, y crea energia mas confiabel, pagabel y sostenibel.

Tambe, e compania aki ta yuda facilita e proceso di transicion energetico, produciendo e ekiponan necesario, segun minister Croes.

Minister Croes a expresa cu despues di reunionnan cu Acciona Energia, Repsol y awor Siemens Energy, e delegacion di Aruba a keda sumamente satisfecho, ilusiona y cu e speransa y compromiso cu e ehecucion di e proyectonan cu Gobierno ta bay realisa, den cuadro di e transicion energetico, lo ta un ehempel pa mundo y di gran beneficio pa pais Aruba.

E delegacion di Aruba cu a acompaña Minister Croes, tambe tabata presente den tur e reunionnan y a uni hunto den e implementacion di e Nacional Energy Policy, pa asina logra cumpli cu e metanan pa reduci emision di carbon pa 2030/2050. E ehecucion di Eagle LNG, e realisacion di e Hydrogen Valley, ful e proceso pa aumenta e parkenan solar y e parkenan di molina pa genera electricidad limpi, ta pasonan importante pa por logra yega na e meta principal di crea un ambiente mas limpi y sano pa nos ciudadanonan

Unabes realisa tur e proyectonan aki, Aruba lo bira un gran ehempel pa otro paisnan na mundo sigui cana e mesun pasonan pa crea un ambiente mas sano, pa nos futuro generacionnan por goza di un mundo mas limpi y mas saludabel. "Gobierno tin e deber pa traha pa esnan cu ta sigui nos. P'esey e compromiso pa traha cu companianan grandi manera Siemens Energy, ta duna Aruba e credibilidad, den e rumbo cu nos kier encamina, sigurando un miho futuro pa nos pais", Minister Croes a expresa.

Asina bon

Nos Papiamento ta...?

Tocante nos raiznan Hulandes…

Den nos edicion di e siman aki di nos articulo dedica na nos idioma Papiamento, nos ta bay haci un paseo den nos raizanan Hulandes. Di otro manera bisa: nos ta bay 'keiro' eybanda. Aki nos a cuminza bon caba, pasobra 'keiro' ta bin di e verbo hulandes 'kuieren', cu ta significa 'dal un paseo', cana tranquilo, sin apuro. Pero e similaridadnan no ta termina ey. Na Hulandes nos conoce e expresion 'iemand uit kuieren sturen'; textualmente: 'manda un hende bay keiro'. Den e caso aki na Hulandes e ta significa 'tuma un hende haci'. Cerca nos e expresion 'manda un hende bay keiro' no tin e mesun significado ey, pa nos e ta mas tanto 'manda un hende bay conta storia otro caminda', es decir cu bo no ta acepta loke e ta conta bo.

A proposito, ta remarcable cu den nos Papiamento e pronunciacion a cambia di e 'ui' Hulandes pa e 'ei' cu nos ta usa, mientras cu mas recientemente nos a adopta palabra di Hulandes cu a mantene nan pronunciacion Hulandes, por ehemplo: 'huiswerk'. E splicacion por ta cu e 'keiro' ta un palabra cu a drenta Papiamento talvez varios siglo pasa, mientras cu palabranan manera 'huiswerk' a bin cu enseñanza formal, unda a siña e pronunciacion corecto. Di similar splicacion ta e palabra 'skeiro' cu ta di Hulandes tambe: 'schuier' Pero nos relacion cu Hulandes ta hopi mas cu e introduccion aki. Por ehemplo, nos tin un manera unico di usa e forma Hulandes di 'participio pasado' (voltooid deelwoord) cu nos no ta comparti cu Corsou y Bonaire cu tin nan propio forma con atende e asunto aki. Casi tur verbo cu ta origina den Hulandes ta haya e forma aki cu ta e 'ge' dilanti di e verbo original. Asina nos ta yega na un cantidad di verbo, di 'gesak' (di 'zakken') te na 'gescheur', geschroef, gescop, geverf y hopi mas.

Remarcable ta cu no ta aplica e forma aki den caso di verbo originalmente Hulandes, sino tambe varios di Ingles: 'gewelder', 'gescan', 'gesafe', 'gescore', 'geshine'. Esey tin di haci cu e hecho cu e verbonan Ingles mescos cu Hulandes tambe ta termina cu un consonante. Contrario na esaki e verbonan hereda di e idiomanan cu base den Latin (Spaño, Portugues) ta termina cu un sonante, loke ta brinda e oportunidad di usa e participio pasado cu ta di e idiomanan ey.

Tur regla conoce nan excepcion, asina tambe den e caso aki. Un verbo manera 'dal' ta termina cu un consonante pero no ta di origen Hulandes ni Ingles. E tin su origen den e verbo Spaño/Portugues 'dar' unda probablemente e forma 'da le' a bira e expresion usa inicialmente: 'dal' pa despues presenta e siguiente pregunta con e participio pasado mester ta anto. Asina nos a termina cu e 'gedal' ya cu e forma original di Spaño di e participio pasado (dado) no ta parce un opcion. Esey no ta implica cu nos no conoce e palabra 'dado', pero e ta den uso solamente den expresion fiho: 'en dado caso'; 'dado momento'.

Nos conoce otro forma mas di intercambio entre e forma Hulandes y esun Spaño/Portugues y esey ta por ehemplo un verbo manera 'placha'. Esaki ta di origen Hulandes: 'pletten' cu a bira probablemente 'plècha' pa despues converti den 'placha'. Como cu e ta termina cu un sonante, aki nos a aplica e participio pasado estilo Spaño/Portugues.

Pa bolbe riba e forma di usa e participio pasado na e islanan ruman; nan no conoce e forma tipico di Aruba aki y ta haci uso di e preposicion (voorzetsel) 'di'. Asina nos por tende un persona di un di e islanan ey bisa: "E lona di e tent a keda di scheur." Por ultimo un tema cu nos a atende anteriormente, pero unda nos ta ripara cu ainda sa mira cierto forma usa incorectamente. Ehemplo: e forma hereda di Spaño 'en cambio' no por cambia pa bira e forma 'Papiamentiza' 'den cambio' pasobra esey ta algo diferente. Den un frase: "Nos a dicidi di bay e concierto, en cambio nan a dicidi di keda cas." Nos mester semper limita nos deseo di trata di converti e tipo di expresion fiho aki den un forma mas 'propio' di nos idioma, pasobra nan ta representa un forma di expresa unico cu su significado special.

Farmaceutico den conflicto cu dokternan Hulandes tocante medicina di cancer caro

(NLTimes)—Dokternan Hulandes ta den conflicto cu e compania farmaceutico MSD tocante tratamentonan di cancer caro. Dokternan ta purbando di gasta menos riba medicina caro mientras ainda ofreciendo nan pashent e miho posible tratamento. MSD a acusa nan di "experimentando riba pashent vulnerable," NOS y Nieuwsuur a reporta.

Droganan di cancer nobo ta hopi caro, y e efectividad di e droganan aki frecuentemente no ta claro. Parcialmente debi na esaki, dokternan regularmente a prescribi dosisnan mas abao. Esey tin menos efecto y tambe ta mas barata, segun e media.

Por ehempel, dokternan Hulandes ta usa e immunoterapia Keytruda pa nuebe diferente tipo di cancer metastatico. E ta e droga mas bendi na mundo, y MSD a bende tratamento na balor di 25 biyon dollar na 2023, incluyendo mas cu 250 miyon euro na Hulanda.

Dokternan Hulandes no ta disputa cu Keytruda ta efectivo, pero nan no ta convenci pa e nivel di e dosis efectivo. MSD ta prescribi ta un dosis standard. Pero segun e dokternan y farmaceuticonan, curpanan humano no ta standard, y e dosis rekeri pa un homber di 120 kilogram ta diferente compara cu loke mester pa un hende di 50 kilogram, por ehemplo.

Michel van der Heuvel, un profesor di oncologia pulmonaria at Radboud University Medical Center, a cuminsa un estudio na 2020 pa investiga dos aspecto di Keytruda—pa cual pashent ta haci e labor di medicina, y na ki dosis e ta retene su efecto. E Treatmeds Foundtion, cual ta funda estudionan di efectividad den nomber di seguronan di salud, a financia a investigacion.

MSD no tabata contento, van den Heuvel a conta NOS. E compania a manda un carta demandando clarificacion. "Nan tabatin problema cu e declaracion cu nos por reduci e dosis na un manera safe," van den Heuvel a bisa. MSD tambe tabatin un discusion serio cu e maneho di hospital. "Nos no por a scapa e impresion cu interesnan financiero a hunga un rol importante. Si bo reduci e dosis pa 25 porciento of mas, esaki lo tin consecuencia riba ganashi. E ta encera biyones."

Ultimamente, MSD no por trece obhecion pasobra e investigacion a ser aproba caba pa un comite di etica medico independiente. Separadamente, e Nederlandse Vereniging voor Medische Oncologie (NVMO) a publica un conseho na 2021 recomendando dosisnan mas abao di Keytruda na dokternan a base di perspectivanan cientifico nobo. MSD a skirbi un otro carta critico, e biaha aki Zorgverzekeraars Nederland, e organisacion cu ta acapara seguronan di salud. E farmaceuticonan a acusa e oncologonan di "experimentando cu pashentnan vulnerable den e tereno" y a bisa cu no tabatin "ningun evidencia basa riba investigacion arbitrario" cu ta hustifica dosis mas abao.

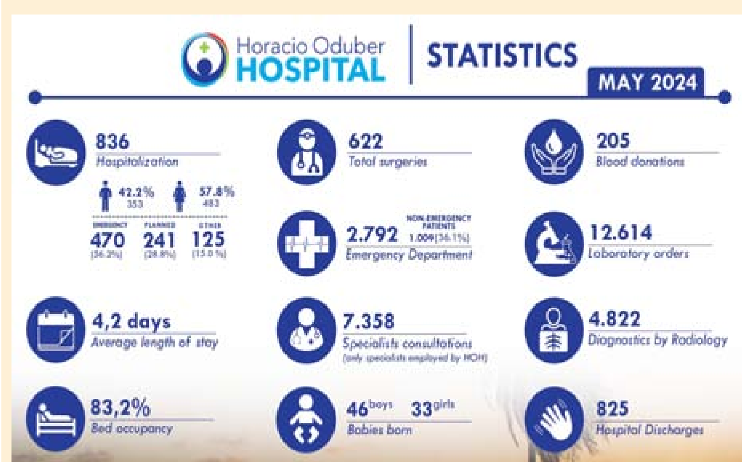
E seguronan y oncologonan no a mira ningun motibo den e carta pa cambia nan conseho. Segun NOS y Nieuwsuur, 30 hospital Hulandes actualmente ta suministra dosisnan mas abao. E asociacion profesional envolvi a bisa cu e dosis scogi ta cientificamente substancia, ta resulta den menos efecto, y ta mas barata.

Cifra mensual di Horacio Oduber Hospital pa luna di mei 2024

Horacio Oduber Hospital ta comparti un bes mas cu comunidad di Aruba e cifranan pa loke ta luna di mei 2024. E cifranan aki di Hospital ta pa duna indicacion na tur esnan interesa di e servicionan brinda na pashentnan mensualmente pa nos profesionalnan den cuido medico.

Na mei a hospitalisa 836 pashent cu ta mas halto cu na luna di april (828) y tambe mas halto cu na maart (780). Di e pashentnan admiti na HOH, 483 pashent tabata femenino y 241 pashent tabata admision planea. E promedio di duracion admiti na HOH na luna di mei tabata 4,2 dia. Na mei ocupacion di cama a baha pa 83,2% si compara esaki cu luna di april cu tabata 93,7%. A haci un total di 622 operacion cu ta mas halto cu na luna di april (577) y tambe mas halto cu luna di maart (514). Departamento di Emergencia a atende na luna di mei 2792 pashent cual ta mas pashent cu na luna di april (2704). Hospital a yama bon bini na luna di mei na un total di 46 baby mucha homber y 33 baby mucha muhe (total 79 baby). Y na mei Bloedbank Aruba a ricibi un total di 205 donacion di sanger.

Un total di 7358 consulta a ser teni na luna di mei cu pashent pa specialistanan den servicio di Hospital cual ta 271 consulta mas cu na luna di april. Un total di 4822 test a ser haci pa Departamento di radiologia y tambe 12614 persona a bishita LABHOH na luna di mei cual ta 1351 persona mas cu na luna di april. Y por ultimo un total di 825 pashent a regresa nan cas despues di admision na HOH durante luna di mei.

Cft: Stipula e modificacion presupuestario 2024 mas pronto posibel

Riba 14 di mei 2024, Sint Maarten a stipula e presupuesto pa 2024. Esaki ta casi seis luna despues di e deadline di 15 di december 2023. Colegio di supervision financiero Corsou y Sint Maarten (Cft) ta preocupa pa e calidad di e presupuesto, y ta urgi e pais pa reconcilia esaki mas pronto posibel cu e normanan stipula den Ley di Reino Supervision Financiero Corsou y Sint Maarten (Rft). Asina a stipula e modificacion presupuestario aki, e pais por contrata un prestamo pa e inversionnan necesario.

Cft tin añanan largo ta expresa su preocupacion tocante di e retraso structural cu tin den e entrega di e presupuestonan stipula. Debi na e desaroyonan politico reciente, e proceso presupuestario pa 2024 ta keda ainda mas atrasa. Actualmente, e pais ta trahando riba un modificacion presupuestario pa 2024. Cft ta enfatisa e importancia di finalisa e proceso aki mas pronto posibel. Ademas, e pais mester implementa e plannan di enfoke redacta anteriormente, pa mehora di e proceso presupuestario. Lo mester prepara e proyecto presupuestario 2025 na tempo.

Prestamo pa inversionnan

Na 2024, Sint Maarten kier contrata un prestamo pa construccion di un prizon nobo y trabaonan di mantencion di careteranan. Tanten cu e presupuesto 2024 no ta cumpli cu e normanan di e Rft, e pais no por contrata prestamonan mediante e inscripcion coriente cerca Hulanda. Cft a pidi Sint Maarten pa entrega un modificacion di proyecto presupuestario cu ta cumpli cu e normanan aki prome cu 1 di juli 2024.

Reformanan Servicio di Impuesto

Cft ta considera di sumo importancia cu ta modernisa e sistema di impuesto y e Servicio di Impuesto di Sint Maarten. Actualmente, e Servicio di Impuesto ta lucha cu escasez di personal y problemanan operacional grandi. Entre otro pa e motibo aki, e ingresonan di impuesto ta menos, compara cu e crecemento economico. Cft ta anticipa cu e pais lo por aumenta significantemente e ingresonan di impuesto riba termino cortico.

Den e marco ey, Cft ta enfatisa cu ta importante pa Servicio di Impuesto y sobra instancianan, manera Audit Team Sint Maarten, pa tene mas controlnan. Na momento cu e realisacion di ingresonan di impuesto ta bira mas alto, Sint Maarten lo tin mas espacio den e presupuesto pa iniciativanan (di maneho) y inversionnan nobo.

Fondonan di cuido y fondonan social

E deficitnan cerca e fondonan di cuido y fondonan social ta aumenta. Pa e periodo 2024 te cu 2030, e pronostico di Uitvoeringsorgaan Sociale en Ziektekosten Verzekeringen (SZV) ta mustra ANG 174 miyon na deficitnan adicional cerca e fondonan di cuido. Te awe, Sint Maarten no a implementa suficiente reformanan pa reduci structuralmente e deficitnan aki. Si e pais no ta tuma medidanan, Cft ta anticipa cu riba termino largo, esaki lo tin un impacto grandi riba e presupuesto nacional di Sint Maarten.

Minister Thijsen tabata presente na e ultimo RMR di Gabinete Rutte IV

Awe Gabinete Rutte IV a tene su ultimo Reunion di Conseho di Reino (RMR), mirando cu un Gobierno nobo di Hulanda ta den pleno formacion y e huramentacion door di Rey Willem Alexander di e Ministernan y Secretarionan di Estado ta poni pa tuma lugar 2 di juli benidero.

Despues di a gradici e Ministernan y Secretarionan di Estado pa e cooperacion cu nos pais, e Minister Thijsen a dirigi den un mensahe personal na Mark Rutte como presidente di RMR. Akinan e mandatario a bisa cu ela experencia Rutte di tempo cu e tabata lider di fraccion di VVD den Tweede Kamer, tambe durante e proceso di desmantelacion di Antia y despues cu ela bira Prome Minister. Minister Thijsen: 'Mi a experencia tur esaki cune y tabata tin e privilegio pa a traha cune e ultimo dos añanan como Minister Plenipotenciario.

Den nomber di Gobierno y pueblo di Aruba mi a felicita y gradici y alabes desea su persona tur clase di exito den su funcion nobo como Secretario General di NATO. Cu ta un funcion cu hopi reto, mirando e circumstancianan den e mundo actual; cu e ta e persona cu nan a duna tur confiansa y sosten pa logra cu tur cos bai bon awor. Un trabao hopi pisa, pero nos tin confiansa den Mark Rutte.'

Minister Thijsen tambe tabata tin palabranan di gradicimento special pa Secretario di Estado Alexandra van Huffelen. 'Mi a experencia hopi Secretario di Estado y hopi Minister di Asuntonan di Reino, pero Van Huffelen tabata e unico cu a bisa hopi cla y publicamente durante di e firmamento di e "Onderlinde Regeling Samenwerking en Hervormingen", cu mester a bira un Onderlinge Regeling y no un Ley di Reino (Rijkswet), cu e tin confiansa total den e mandatarionan di e paisnan. Prensa Hulandes tabata critico riba esaki, pero Van Huffelen a keda riba su punto di bista,' asina e mandatario a bisa.

Minister Thijsen a bolbe ripiti cu Aruba ta kere den un Reino fuerte, pero cu respet pa otro, duna otro sosten, duna nos loke ta parti di nos tambe. Sigur, segun sr. Thijsen, cu e aña aki ta celebra 70 aña di Statuut. 'Unda cu mester constata cu nos no ta den 1954 mas, pero ta 2024. Nos ta madura y nos mester por tin mas participacion real den e desaroyo di Reino,' tabata palabranan di Minister Plenipotenciario di Aruba Ady Thijsen.

Na final di e conferencia di prensa, periodista di Telearuba Ryan Oduber a haci entrega di un regalo na Secretario di Estado Alexandra van Huffelen como graditud y aprecio pa su cooperacion cu prensa Caribense.

E potret ta cortesia di Arubahuis.

STATEN VAN ARUBA

OPENBARE VERGADERING OP 25 JUNI 2024 OM 09:00 UUR V.M. IN DE VERGADERZAAL VAN DE STATEN VAN ARUBA

TE BEHANDELEN ONDERWERP

Agenda:

1. Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening van 20 december 2023 tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2024, de Landsverordening van 19 januari 2024 tot vaststelling van de begroting van de Raad van Advies voor het dienstjaar 2024, de Landsverordening van 19 januari 2024 tot vaststelling van de begroting van de Algemene Rekenkamer voor het dienstjaar 2024, de Landsverordening van 15 februari 2024 tot vaststelling van de begroting van de Dienst Openbare Werken voor het dienstjaar 2024 en van de Landsverordening van 13 maart 2024 tot vaststelling van de begroting van de Staten van Aruba voor het dienstjaar 2024.

De Griffier,

mr.drs. Herman Ch. J. Hek

Alcalde di Amsterdam Femke Halsema ta pensa cu president di Parlamento mester pidi despensa pa sclavitud

(NLTimes) - Alcalde di Amsterdam Femke Halsema ta pensa cu lo ta "exraordinariamente elegante" si Martin Bosma ripiti Parlamento su punto di bista tocante disculpa Hulandes pa e pais su historia den sclavitud. Halsema a papia tocante Bosma, e hefe di Tweede Kamer, den un reunion di comite di Conseho di ciudad diahuebs.

"Kamer a conseha Prome Minister den un carta pidi despensa di parti di gobierno pa su rol den sclavitud. Mirando cu esaki ta e punto di bista di Tweede Kamer, mi ta haya lo ta extraordinariamente elegante si e president ripiti e bista aki di kamer un biaha mas."

Bosma ta lidera parti di Parlamento y ta den plan di atende e conmemoracion anual pa abolicion di sclavitud na Amsterdam dia 1 di juli. Sinembargo den su rol como parlamentario pa PVV. Bosma a opone habri un fondo cu tabatin e meta di aumenta conscientisacion pa e historia di sclavitud y a yama esaki "drama di sclavitud."

Varios organisacion a puntra Tweede Kamer, e Ciudad di Amsterdam y National Institute for the Study of Dutch Slavery y su Legado (NiNsee) pa manda otro persona cu no ta Bosma na e conmemoracion di sclavitud. E organisacionnan aki ta pensa cu Bosma su presencia ta kita honor na e ceremonia, considerando su comentarionan den pasado.

Segun e carta su escritornan, Bosma tin un "reputacion di racismo." NiNsee a pidi Bosma refleha riba su comentarionan den pasado y haci un gesto.

Halsema ta pensa cu Bosma lo ta bon bini na e conmemoracion di historia di sclavitud a motibo cu e ta kere cu mester haci e distincion entre institucion y persona. "Esaki ta e motibo dicon presidente mester ta presente como un simbolo pa e kamer."

Na mesun tempo, e alcalde a bisa cu ta inhustifica y doloroso haya "loke a ser haci na e comunidad afecta via declaracionnan." El a sigui enfatisa con importante e conmemoracion di dia 1 di juli ta y pa esaki tuma luga cu respet y dignidad.

Durante un reunion anteriormente, Halsema a bisa cu ta esencial pa e curpa mas halto di e pais, Parlamento, ser representa na e conmemoracionnan nacional. "Mi ta kere bo no mester haci esaki politico," el a bisa na mesun tempo. "E biaha aki, e lo ta e president, y e proximo biaha, e lo ta e proximo."

Politiconan di Den Haag libera di acusacion di soborno pero culpabel di violacion di secretonan profesional

(NLTimes) - Corte di Apelacion a retira acusacion contra Richard de Mos, Politico Rachid Guernaoui y 5 negociante di corupcion y soborno riba diabierna. E dos politiconan a ser declara culpabel di violacion di secretonan profesional pa medio di comparti informacion confidencial cu e negociantenan.

E corte a duna De Mos un boet suspendi di 2,000 euro. Gueranouis no a ricibi castigo segun Omroep West a reporta.

OM a exigi un sentencia den prizon suspendi y boetnan contra e 7 sospechoso. OM tambe a pidi corte prohibi e dos politiconan di traha como ambtenaar pa 4 aña. Segun OM, e negociantenan a paga soborno na e dos politiconan a cambio di informacion interno y trato preferencial, specialmente ora di otorga permisonan pa anochi.

E corte di apelacion no a mira ningun mal intencion di e negociantenan su donacion na e politiconan. Donacionnan y regalonan na partidonan politico ta parti di e sistema democratico. Tur sospechoso a ser libera di e acusacion aki. Sinembargo, si a declara e

dos politiconan culpabel di a viola e secretonan profesional segun e corte di apelacion su decision. Guernaoui y De Mos den varios ocasion a comparti informacion cu nan mester a sa ta confidencial pa nan por ricibi otro informacion. De Mos tambe a comparti informacion confidencial cu reporteronan segun corte. El a duna De Mos un boet completamente suspendi di 2,000 euro. Guernaoui no a ricibi ningun castigo.

Ambos politico por sigui traha como ambtenaar, segun corte su decision. Un boet suspendi ta nifica cu De Mos mester paga e cantidad aki solamente si e viola e condicionnan cu e corte a pone.

E caso di corupcion cu a trece dilanti contra e dos ex alcalde di Den Haag tin añanan andando. Autoridadnan prome a haci inval na nan oficinanan na Den Haag y varios cas den 2019. Nan huicio a cuminsa alrededor di 3 aña despues.

Den april di aña pasa, corte a retira acusacion contra De Mos, Guernaoui y e negociantenan di corupcion. Corte a considera cu ta comproba cu e negociantenan a haci donacion di ma di 100,000 euro na De Mos su partido y e homber mes a ricibi 270 euro den regalonan personal, mas tanto consistiendo di cuminda y dos trip den boto. Sinembargo segun corte, no tabatin intencion malicioso di parti di e negociantenan ora di haci e donacion. Un di e negociantenan a ser declara culpabel di posesion ilegal di arma y a ricibi un sentencia di prizon suspendi di 4 luna.

Asamblea di Ecuador ta pidi disculpa pa declaracionnan di presidente Daniel Noboa

(CNN) – Asamblea di Ecuador a aproba un resolucion cu ta rechasa y condena e declaracionnan explosivo di presidente Daniel Noboa tocante e mandatarionan di El Salvador, Colombia, Chile y Argentina cu e revista Mericano The New Yorker a publica na comienso di siman.

"E declaracionnan aki ta afecta gravemente e imagen internacional di Ecuador y e relacionnan bilateral cu e paisnan aki, declaracionnan cu no ta representa e sentimento di Ecuatorianonan" e texto aproba pa 86 asambleista a indica.

Ademas, e asambleistanan a pidi na Noboa "abstene di emiti criterio personal y actua cu prudencia y responsabilidad, manteniendo relacionnan internacional harmonioso y respetuoso."

E legislativo a extende "disculpa publico" na presidentenan di El Salvador, Colombia, Argentina y Chile, asina como na su ciudadanonan, pa loke nan a considera cu tabata declaracionnan "inoportuno, inapropia, inconveniente y desafortuna." E Pleno a autorisa na presidente di Asamblea, Henry Kronfle, pa manda comunicadonan individual cu disculpa na e mandatarionan menciona.

Tocante loke Noboa a bisa di e presidentenan, di El Salvador, Nayib Bukele, a califik'e di "arogante." Na presidente di Argentina, Javier Milei a bisa cu ta "engreido." Di presidente di Colombia, Gustavo Petro, a yam'e "snob iskierdista". Y di e presidente di Chile, Gabriel Boric a bisa cu "ta parce cu ta bon", pero su aliadonan di iskierda extremo tine stanca.

Secretaria di Comunicacion, Irene Velez, a bisa pa medionan local cu e declaracionnan di Noboa "tabata den tono colokial y priva" y cu a ser "saca for di contexto."

Velez a bisa cu e pronunciamento ofreci na The New Yorker tabata debi na un "invitacion" realisa lunanan atras di parti di Gobierno y a insisti cu e declaracionnan di Noboa no ta bay afecta e relacionnan cu otro paisnan.

Mientras cu e canciyer di Ecuador, Gabriela Sommerfeld, diaranson ultimo a insisti den un programa di radio cu articulo di The New Yorker " a ser saca for di contexto" y a informa cu diamars ultimo el a papia cu canciyernan di e paisnan menciona den texto. Segun a afirma, e publicacion tabatin como obhetivo "causa daño y kibra relacionnan."

Den e declaracionnan di Noboa tambe el a papia di un supuesto plan pa matel'e na comienso di su mandato, el a keha di ayudo duna na Ecuador di parti di Merca pa enfrenta e crisis di siguridad, y a plantia e posibilidad di instala un prison na Antardida, entre otro temanan cu a pone varios funcionario di Estado duna splicacionnan.

Tocante e prison na Antartida di e cual Ecuador tin acceso, Noboa a ser consulta pa medionan local y el a sigura cu "nos tin un porcion, pakico no? Un prison pa 100 homber so," el a bisa.

Na maart di e aña aki, den un evento publico Noboa a bisa cu tanto su persona como fiscal di Estado, Diana Salazar, ta ricibi menasanan si siguridad constante, pero no a papia di un plan pa su asesinato.

Tormenta Alberto ta laga atras 4 morto y hopi daño material na nort di Mexico

(DW) – Awaseronan causa pa tormenta tropical Alberto na Monterrey, nort di Mexico, te diahuebs ultimo a laga cuatro persona fayecido, inundacionnan, careteranan cera, poblacionnan sin comunicacion, riunan desborda, asina como un cantidad importante di awa den damnan.

E yobidanan tambe a provoca un actividad intenso di corporacionnan di rescate, Proteccion Civil y Ehercito Mexicano, asina como di Guardia Nacional, cu a implementa e plan denomina 'Plan DN-III-E" pa emergencianan di desasternan natural.

E prome victimanan mortal ta tres mucha menor di edad, cu a perde nan bida na municipionan di Monterrey y Allende.

E prome caso, un menor di 15 aña a cay den awanan di e riu La Silla, na ciudad di Monterrey, esun cu mas poblacion na nort di e pais, ora el a bay busca un bala cu e cual tabata hunga futbol.

Na Allende, na sur di Nuevo Leon, dos menor cu tabata biaha den un bais a electrocuta ora a toca un palo di luz. E di cuater victima ta un homber di municipio di El Carmen, ken tambe a fayece electrocuta mientras tabata realisa un reparacion electrico na su cas memey di awaseronan intenso.

Na municipio Linares, na sur di Nuevo Leon, e riu Pablillo a desborda lagando varios hogar inunda pa loke su habitantenan mester a ser evacua. Gobernador di Nuevo Leon, Samuel Garcia, a anuncia e apertura di e sluizen di e dam La Boca pa asina baha su cantidad di awa. Tambe a anuncia medidanan preventivo entre e poblacion pa evita tragedianan.

Na localidad di Hualahuises, autoridadnan a confirma evacuacion di 18 famia debi na aumento di e riu Hualahuises. Mientras cu na Aramberri e riu Blanco a inunda varios cas cu ta rond di e palacio di Gobierno Local.

Autopista El Satillo-Monterrey, cu ta uni estado di Nuevo Leon cu Cohauila, a ser cera for di oranan di marduga di diahuebs debi na condicionnan cu tabata presenta y presencia di teranan cu a los.

Oranan despues, Alberto e prome tormenta cu nomber den temporada di horcannan na Atlantico a debilita su forsa di horcan y a bira tormenta tropical segun autoridadnan y meteorologonan ken a reporta e mesun diahuebs.
Sinembargo, Servicio Meteorologico Nacional di Merca a adverti cu e restonan di e tormenta ta keda produci "fuerte awaseronan riba nortwest di Mexico, cu probabel inundacionnan y teranan cu lo por los cu por pone den peliger e bidanan."

Cuba: Muhe ta fayece despues di wordo bati pa su pareha na e hospital unda e tabata interna

(CiberCuba) - Violencia machista a cobra otro victima na Cuba: un muhe cu tabata hospitalisa den e Hospital Universitario Vladimir Ilich Lenin, na Holguin, a fayece pa motibo di golpinan cu el a ricibi for di su pareha den e mesun centro medico, e Red Femenina de Cuba a informa.

Elaine Laguna Figueredo, di 50 aña, a sufri e agresion mientras e tabata hospitalisa den e sala di cirugia, unda nan tabata realisando estudionan clinico, fuentenan cu a pidi pa keda anonimo a confirma na e organisacion no gubernamental.

Un trahado di e centro di salud a afirma, e anochi prome, cu e pareha di e muhe a bay wak e na hospital "cu algun bebida di mas" y a batiele den baño, incluso, un pashent hospitalisa tambe a confirma e agresion.

Otro trahado di e centro y e pashent a revela detayenan perturbador tocante e hechonan. Segun nan testimonio, e pareha a drenta baño y a hink'e den e douche cu paña y tur a pesar cu e pashent tabatin hangua de su man y awa di bida poni.

Ambos den e servicio sanitario, ubica dilanti e luga unda e enfermera- y dokternan ta, por a scucha golpinan y e stem di e homber bisando e muhe pa lanta. "Na ningun momento nos a scucha e stem di e muhe," e pashent a agrega y a señala cu despues di 15 minuut, e agresor a sali for di baño y regresa cu otro homber burachi.

Despues di wordo informa di loke a sucede, e personal medico a drenta baño y a haya e pashent riba vloer. Nan a sakele den un cama y a hibele pa e sala di operacion, fuentenan a bisa.

Un profesional salud, cu a pidi pa su identidad no a wordo revela pa miedo di represalia, a informa cu e victima a cay den coma, mester a wordo poni na un mashin pa hala rosea y a wordo traslada pa Intensive Care Unit unda el a fayece poco tempo despues.

Segun testigonan, e agresor, ken su identidad no a ser revela ainda, a wordo deteni pa e polis di e mesun hospital.

A pesar di loke a sucede den un institucion di e sistema estatal di Salud Publico, te na e momentonan aki autoridadnan no a confirma e hechonan.

"Den e caso di feminicidio cu a sucede na e hospital di Holgui, e normanan di seguridad na un institucion ta drenta den cuestionamento, un institucion unda e victima, vulnerabel pa su enfermedad, a wordo abusa dos biaha sin cu ningun hende por a evit'e," e nota di e Red Femenina de Cuba, cu a pidi colaboracion pa aclaria e caso aki.

Sinembargo, e feminicidio aki no ta e prome cu ta sucede den un centro di salud na Cuba.

Nacionnan Uni ta haci yamada pa detene violencia sexual contra mucha y hende muhe na Haiti

(DiarioLibre) – Dia 19 di juni tabata Dia Internacional pa Eliminacion di Violenca Sexual den Temponan di Conflicto, Nacionnan Uni na Haiti a haci un yamado nobo na accion pa preveni y pone fin na e violencia sexual cu ta afecta di manera desproporciona hende muhe Haitiano.

"Den e ultimo añanan, e rapportnan tocante delitonan sexual na Haiti ta mustra un tendencia persistente di aumento di e actonan violento aki contra mucha y hende muhe. E accionnan aki, usa den algun caso como armanan di control, ta laga marcanan fisico y emocional persistente no solamente den e sobrevivientenan, pero tambe den e comunidadnan Haitiano en general," un comunicado di e entidad ta indica.

E ta subraya e necesidad urgente di un accion conhunto di parti di tur pa proporciona e apoyo adecua na e victimanan y cuminsa ehecuta tur e mecanismonan necesario pa un ambiente sigur, inclusivo y protector.

E sistema di Nacionnan Uni na Haiti a bisa cu e ta bay continua cu su esfuersonan pa realisa e vision aki, di un mundo unda igualdad di genero no solamente ta un principio fundamental, si no un realidad concreto pa tur.

"Nos ta reuni pa expresa nos apoyo y solidaridad profundo cu e muhenan di Haiti cu ta enfrenta desafionan extremo den e contexto actual di conflicto y instabilidad. Hunto nos por marca e diferencia. Hunto nos por pone fin na e violencia sexual den temponan di conflicto y ofrece e muhenan Haitiano e speransa di un miho futuro," e ta indica.

Dialuna ultimo Nacionnan Uni (ONU) a publica un rapport tocante e muchanan y conflictonan arma, expresando su preocupacion pa e cifra alarmante di violacionnan grave na Haiti, cu aña pasa a registra 383 acto violento contra baby, entre nan matanza-, mutilacion- y agresionnan sexual.

Segun e rapport presenta pa Antonio Guterres, Secretario General di ONU, 307 mucha (160 mucha homber, 117 mucha muhe y 30 cu nan sexo no ta conoci) tabata victima di violacionnan grave den teritorio Haitiano, 32 di nan a sufri multiple violacionnan.

Ademas, 23 mucha, den su mayoria mucha homber (17) a wordo recluta y usa pa e gruponan arma Haitiano pa enfrentamentonan contra e Polis Nacional di Haiti of a wordo tortura y kima bibo pa e gruponan arma, cu Baz Gran Grif de Savien y Force Resistance Chandelle como e gruponan arma responsabel pa e actonan cruel aki. Den e caso di e muchanan muhe (6) nan a wordo recluta cu e meta sexual.

BONDIA ARUBA

UEFA EUROCUP 2024

ORA LOCAL

GRUPO A

ALEMANIA (GER) · SCOCIA (SCO) · HUNGARIA (HUN) · SUECIA (SUI)

GER	5	JUNI 14 2:00PM MD 1-3	1	SCO
HUN	1	JUNI 15 8:00AM MD 1-3	3	SUI
GER	2	JUNI 19 12:00PM MD 2-3	0	HUN
SCO	1	JUNI 19 3:00PM MD 2-3	1	SUI
SUI		JUNI 23 3:00PM MD 3-3		GER
SCO		JUNI 23 3:00PM MD 3-3		HUN

		PTS.
A1		
A2		
A3		
A4		

GRUPO B

SPAÑA (ESP) · CROATIA (CRO) · ITALIA (ITA) · ALBANIA (ALB)

ESP	3	JUNI 15 12:00PM MD 1-3	0	CRO
ITA	2	JUNI 15 3:00PM MD 1-3	1	ALB
CRO	2	JUNI 19 9:00AM MD 2-3	2	ALB
ESP	1	JUNI 20 3:00PM MD 2-3	0	ITA
ALB		JUNI 24 3:00PM MD 3-3		ESP
CRO		JUNI 24 3:00PM MD 3-3		ITA

		PTS.
B1		
B2		
B3		
B4		

GRUPO C

SLOVENIA (SVN) · DINAMARCA (DEN) · SERBIA (SRB) · INGLATERA (ENG)

SVN	1	JUNI 16 12:00PM MD 1-3	1	DEN
SRB	0	JUNI 16 5:00PM MD 1-3	1	ENG
SVN	1	JUNI 20 9:00AM MD 2-3	1	SRB
DEN	1	JUNI 20 12:00PM MD 2-3	1	ENG
ENG		JUNI 25 3:00PM MD 3-3		SVN
DEN		JUNI 25 3:00PM MD 3-3		SRB

		PTS.
C1		
C2		
C3		
C4		

GRUPO D

SLOVENIA (SVN) · HULANDA (NED) · AUSTRIA (AUT) · FRANCIA (FRA)

POL	1	JUNI 16 9:00AM MD 1-3	2	NED
AUT	0	JUNI 17 3:00PM MD 1-3	1	FRA
POL	1	JUNI 21 12:00PM MD 2-3	3	AUT
NED	0	JUNI 21 3:00PM MD 2-3	0	FRA
NED		JUNI 25 12:00PM MD 3-3		AUT
FRA		JUNI 25 12:00PM MD 3-3		POL

		PTS.
D1		
D2		
D3		
D4		

GRUPO E

BELGICA (BEL) · SLOVAKIA (SVK) · ROMANIA (ROU) · UKRANIA (UKR)

ROU	3	JUNI 17 9:00AM MD 1-3	0	UKR
BEL	0	JUNI 17 12:00PM MD 1-3	1	SVK
SVK	1	JUNI 21 9:00AM MD 2-3	2	UKR
BEL		JUNI 22 3:00PM MD 2-3		ROU
SVK		JUNI 26 12:00PM MD 3-3		ROU
UKR		JUNI 26 12:00PM MD 3-3		BEL

		PTS.
E1		
E2		
E3		
E4		

GRUPO F

TURKIA (TUR) · GEORGIA (GEO) · PORTUGAL (POR) · CZECHIA (CZE)

TUR	3	JUNI 18 12:00PM MD 1-3	1	GEO
POR	2	JUNI 18 3:00PM MD 1-3	1	CZE
GEO		JUNI 22 9:00AM MD 2-3		CZE
TUR		JUNI 22 12:00PM MD 2-3		POR
GEO		JUNI 26 3:00PM MD 3-3		POR
CZE		JUNI 26 3:00PM MD 3-3		TUR

		PTS.
F1		
F2		
F3		
F4		

DI 8 PA FINAL

___ VS ___
29 JUNI 3:00PM
(A1 vs C2) Dortmund

___ VS ___
30 JUNI 3:00PM
(B1 vs 3ra A/D/E/F) Cologne

___ VS ___
1 JULI 12:00PM
(D2 vs E2) Düsseldorf

___ VS ___
1 JULI 3:00PM
(F1 vs 3ra A/B/C) Frankfurt

___ VS ___
29 JUNI 12:00PM
(A2 vs B2) Berlin

___ VS ___
30 JUNI 12:00PM
(C1 vs 3ra D/E/F) Gelsenkirchen

___ VS ___
2 JULI 12:00PM
(E1 vs 3ra A/B/C/D) Munich

___ VS ___
2 JULI 3:00PM
(D1 vs F2) Leipzig

CUARTO FINAL

___ VS ___
5 JULI 12:00PM
Stuttgort

___ VS ___
5 JULI 3:00PM
Hamburg

___ VS ___
6 JULI 12:00PM
Düsseldorf

___ VS ___
6 JULI 3:00PM
Berlin

SEMI FINAL

___ VS ___
9 JULI 3:00PM
Munich

___ VS ___
10 JULI 3:00PM
Dortmund

FINAL

___ VS ___
14 JULI 3:00PM
Olimpia Stadion, Berlin

UEFA EURO2024 GERMANY

Austria ta gana y ta pone Lewandowski su Polonia den riesgo di eliminacion

(AP) - Austria a logra un victoria crucial na Euro 2024 pa medio di derota Polonia cu resultado di 3-1 den su wega di segundo grupo y lagando Polonia den riesgo di eliminacion riba diabierna.

Gernot Trauner, Christoph Baumgartner y Marko Arnautovic a anota pa Austria mientras Kryzstof Piatek a anota pa Polonia.

Robert Lewandowski, ken no por a hunga den Polonia su prome wega contra Hulanda a causa di un herida, a drenta den di dos mita di e wega pero no a haci un impacto y a sali 5 minuut despues di a subi.

Austria a sali cu tur e poder y a tuma delantera 10 minuut despues cu e wega a cuminsa. E ekipo Polaco a lucha y a logra yega e nivel net prome cu e mei ora, cu Piatek anotando un gol.

Fanaticonan Polaco a celebra mientras nan anotador di gol record Lewandowski a lanta for di e stoel 15 minuut despues di e di dos mita di e wega pa haci su debut den Euro 2024, reemplasando Adam Buksa den atake. Sinembargo, e capitan tabatin un anochi poco agradabel na Berlin, ricibiendo un carchi geel casi inmediatamente.

Austria, despues di e victoria y un perdida lo enfrenta contra Hulanda riba diamars. Francia ta warda Polonia, ken tin dos derota, den e ronda final di e grupo.

Mbappé a cuminsa wega riba bench den wega contra Hulanda na Euro 2024

(NLTimes) - Kylian Mbappé no lo cuminsa e wega di su pais contra Hulanda riba diabierna segun corant di deporte Frances L'Equipe.

Oranan prome, e corant a bisa cu manager Didier Deschamps a dicidi di mantene Mbappé sinta na comienso mirando cu te ainda e ta recuperando di un nanishi kibra.

Na luga di esaki, e capitan di e ekipo lo keda reemplasa pa Marcus Thuram como un striker, Adrien Rabiot na banda links y Ousmane Dembele na banda rechts. "Nos tin cu usa nos sentido comun," Deschamps a bisa durante un conferencia di prensa diahuebs ora cu el a ser puntra tocante Mbappé. "Nos lo wak mañan." Ambos banda por oficialmente tuma nan puesto den e ultimo 16 cu un victoria. Pa Francia, pone Mbappé sinta contra Hulanda ta nifica cu e por ta den un miho condicion pa hunga contra Polonia den su ekipo su ultimo wega.

E strea tin tempo ta participa den training leve cu su ekipo despues di a kibra su nanishi den e ekipo su victoria 1-0 contra Austria. El a tuma parti den e sesion di training riba diahuebs bistiendo un mascara di proteccion.

Director di Mercedes ta bisa cu acusacion anonimo cu e team ta sabotiando Hamilton ta 'abuso' sin base

(AP) — Director di team Mercedes, Toto Wolff ta bisa cu polis ta investigando un e-mail manda na periodistanan di motorsport y teamnan di Formula Uno, alegando cu Mercedes ta sabotiando e caredanan di Lewis Hamilton despues di su decision di bay pa Ferrari.

E team tabatin "polis interogando" tocante e e-mail recien cu a ser manda for di un cuenta anonimo, Wolff a bisa na e Grand Prix Spaño ayera.

E e-mail ta alega cu Mercedes intencionalmente ta purbando di daña e caredanan di Hamilton door di compromete su auto, strategia di taira, y salud mental.

Wolff a yama e acusacionnan aki "teorianan di conspiracion" sin base.
"Nos ta investigando e IP address. Nos ta investigando e telefon, tur esey, pasobra abuso online den e manera ey mester stop," el a bisa.

"Lewis (tabata) parti di e team pa 12 aña. Tin amistad, nos ta confia otro, nos kier caba esaki di bon manera, celebrando e relacion. Y si bo no ta kere tur esey, bo por kere cu nos kier gana e Campeonato Mundial di Constructor. Pues pa tur e hendenan loco ey 'fo, busca un psicologo."

Hamilton a sorprende mundo di F1 na februari ora el a anuncia cu e tabata bandonando Mercedes pa join Ferrari na 2025, poniendo asina un fecha final na un partnership cu a yud'e gana seis di su siete campeonato mundial.

Hamilton a cay un tiki atras den prestacion compara cu su compañero di team, George Russell e temporada aki. Russell ta na di siete lugar den clasificacion di piloto, seis punto dilanti di Hamilton na di ocho lugar.
Russell tambe a registra temponan mas lihe den clasificacion cu Hamilton den ocho di e nuebe careda te awo.

Awe diasabra, 22 di juni, lo tuma luga e IBISA Olympic Day Kids & Youth Run

Un total di 750 hoben lo ta participando na e gran evento aki cu lo bay tuma luga dilanti di e oficina principal di Comite Olimpico Arubano.

Hunto cu e partnernan IBiSA y Aruba Bank e evento aki ta premira di bira uno grandi un biaha mas. Lo tin e Olympic Day Celebration caminda cu diferente federacion nan lo duna demostracion y informacion di nan sport ademas di e Balornan Olimpico di nan deporte.

Nos kier a invita tur persona pa asisti na e gran evento aki cu lo start for di 6or di mainta.

US Olympic y otro team ta bay hiba nan propio airco na Paris

Socavando plan ambiental

(AP) — Team Olimpico Mericano ta un di manyen cu ta bay provee airco pa nan atletanan na Olimpiada di Paris den un movida cu ta socava e plan di e organisadornan pa reduci emision di carbon.

CEO di US Olympic and Paralympic, Sarah Hirshland a bisa ayera cu mientras cu e team Mericano ta aprecia esfuersonan cu meta di sostenibilidad, e federacion ta bay provee unidadnan di airco pa loke tipicamente ta e contingente mas grandi di atleta den Weganan di Berano.
"Manera boso por imagina, esaki ta un periodo di tempo den cual consistencia y predictabilidad ta critico pa prestacion di Team USA," Hirshland a bisa. "Den nos combersacionnan cu atletanan, esaki tabata un prioridad hopi halto y algo cu e atletanan a sinti tabata un componente critico den nan capacidad di prestacion."

The Washington Post a reporta e luna aki cu Alemania, Australia, Italia, Canada y Reino Uni tabata entre e otro paisnan cu plan pa trece airco na Francia.

Organisadornan Olimpico a gaba di plannan pa fria cambernan den Villa di Atleta, cual ta bay alberga mas cu 15mil Olimpico y oficialnan di sport durante e weganan, usando un sistema di tuberia bao di vloer.

E temperatura halto averahe na Paris pa dia 1 di augustus ta 26 grado Celsius. E obhetivo ta pa mantene e cambernan entre 23-26 grado. E cambernan tambe ta bay ta ekipa cu fan.
"Mi kier pa e Weganan di Paris ta ehemplar for di un punto di bisa ambiental," alcalde di Paris, Anne Hidalgo a bisa tocante e plannan pa Olimpiada.

Segun Agencia Internacional di Energia, menos di 1 den cada 10 cas na Europa tin airco, y e cantidad na Paris ta menos cu esey. E estudio ta bisa cu di e 1.6 biyon unidad di AC usa rond mundo na 2016, mas cu mita tabata na China (570 miyon) y Merca (375 miyon.) Henter Union Europeo tabatin rond di 100 miyon.

Olimpiada ta marca e stop mas importante den careranan atletico di e mas di 10,500 atleta kende ta bay descende na Paris, cu a pone algun paisnan di perfil halto socava esfuersonan ambiental na fabor di comfort. "E ta un ambiente di prestacion halto," vocero di Comite Olimpico Australiano, Strath Gordon a splica na The Post.

Mayornan na Europa a cuminsa bisa no na duna muchanan chikito smartphone

(AP) - Ora bo bisa “no” na un mucha cu pidi un smartphone, e prome cos cu ta bini despues ta un variacion di “tur hende tin un, dicon ami no?”

Sinembargo, e meta di algun mayor na Europa ta di haci cu mas mucha ta mira sin un smartphone. E mayornan aki ta preocupa cu evidencia tocante e impacto di uso di smartphone entre muchanan hoben y con esaki ta pone den peliger nan seguridad y salud mental, ademas di e conviccion cu tin forsa den cantidad.

For di Spaña pa Britania y Irlanda, mayornan ta yenando gruponan di WhatsApp y Telegram cu plan di no solamente mantene smartphone fuera di scolnan pero tambe nenga cumpra e dispositivo pa muchanan te ora cu nan ta na un edad mas apto.
Despues di ta inspira pa un dialogo cu mamanan na Barcelona, Elisabet Garcia Permanyer a cuminsa un chat group pa comparti informacion tocante acceso di internet pa muchanan cu famianan na su yiu su scol.

E grupo, yama “Adolescene Free of Mobile PHones,” rapidamente a expande na otro scolnan y despues den henter e pais cu mas di 10,000 miembro. E mayornan mas activo a forma parehanan di activista den scolnan na Spaña y ta pusha pa demas mayornan acepta di no duna nan yiunan smartphone te ora cu nan cumpli 16. Despues di organisa online, nan ta facilita dialogo personal entre mayornan preocupa pa sigui nan lucha.

No ta solamente e mayornan. Polis y expertonan di salud publico tambe ta batiendo alarma tocante un aumento den videonan violento y pornografico cu muchanan ta mira riba nan smartphone. Spaña su gobierno a tuma nota di e momentum aki y a prohibi smartphone completamente di scolnan basico den januari. Awo, nan por usa esaki solamente na educacion mas halto, cual ta cuminsa na edad di 12 y si un docente considera esaki necesario pa actividad educacional.

“Si nos adultonan ta adicto na smartphone, con nos por duna un na un mucha di 12 ana cu te ainda no tin e habilidad di sa con pa lidia cu esaki?” Garcia Permanyer a puntra. “Esaki a sali for di nos man. Si internet tabata un espacio safe pa muchanan, eora e lo ta bon, pero e no ta.”

Reviviendo Rif: Bista di Tayer Recien di Restauracion

E siman aki, Dutch Caribbean Nature Alliance (DCNA) tabata anfitrion di un Tayer di Restauracion di Rif na Boneiro, unda a uni mas di 20 experto den restauracion di rif di coral. E evento a contene tanto presentacion presencial como virtual, y a atrae mas di 150 participante. E topiconan a varia di reproduccion di pisca te trasplante di coral, stimulando e intercambio di conocemento y colaboracion pa salvaguarda rif di coral.

Rif di coral ta duna un servicio incalculabel tanto pa bida marino como pa comunidad humano. Nan ta actua como barera natural, protegiendo e costanan di erosion y daño di tormenta, mientras cu tambe nan ta sosteniendo sector di pesca y turismo cu ta vital pa economia y bienestar di Caribe Hulandes.

Ademas di cambio di clima global, factornan local manera desaroyo di costa no regula, maneho inadecua di desperdicio y especie invasivo ta contribui na degradacion di rif di coral. Tratando e problemanan aki hunto cu proteccion di rif y esfuerso pa restauracion ta esencial pa mehora capacidad di recuperacion di ecosistema di coral contra factor di stress den futuro.

Puntonan di e Tayer cu a destaca
For di dia 17 pa dia 19 di juni e participantenan a asisti na conferencia y presentacion pa profundisa nan comprension di e tecnicanan di restauracion di rif. Expertonan di Reef Renewal Foundation Bonaire , Caribbean Research y Management of Biodiversity (CARMABI) y SECORE Internationala discuti metodonan di restauracion di coral.

Coral Spawning Lab a comparti avancenan di tecnicanan di reproduccion di coral di tera. Van Hall Larenstein a cubri restauracion di e herbivoronan nativo manera bushi di lama y conchinan, cu ta yuda reduci alganan dañino y ta mehora sobrevivencia di coral. Diergaarde Blijdorp (Roffareefs) a presenta acercamento nobo pa reproduccion de pisca herbivoro. Ademas, MPAConnect/AGRRA a comparti bista di nan mapa di ruta di su tayer di planificacion pa Restauracion di Coral na Florida.

Aprendizahe Practico
E tayer a inclui actividadnan practico den tereno dirigi pa Reef Renewal Foundation Bonaire y Diergaarde Blijdorp (Roffareefs). E participantenan a participa na tecnicanan di fragmentacion di coral y micro-propagacion, a studia comportacion di reproduccion di pisca, y a participa na ehercicio local di restauracion di rif. E combinacion aki di les den klas y fieldwork a prepara e asistentenan pa por implementa nan conocemento na proyectonan di awor y futuro.

E caminda pa sigui
Rif di coral ta crucial pa salud di e islanan di Caribe Hulandes. Banda di cambio climatico global, problema local manera desaroyo di costa no regula, maneho incorecto di desecho y especienan invasivo ta contribui na degradacion di rif. Atendiendo e desafionan aki, proteccion y restauracion di rif ta esencial pa desaroyo di resilencia contra futuro menasanan.

Programa di DCNA pa Conserva y Restaura Habitatnan Clave ta invita stakeholdernan den henter Caribe Hulandes pa tuma parti na e esfuerso vital aki pa salvaguarda biodiversidad, mehora resilencia di costa, y sostene e medionan di bida sostenibel.

Centro Familiar Sabana Basora ta uni na Club Kibrahacha su actividad pa 60+

Club Kibrahacha ta conoci pa e trabao cu nan ta haci semanal cu adultonan mayor, unda nan ta brinda no solamente e programa pero tambe e transport completamente gratis, dunando nan un punto unda nan por bini hunto y socialisa cu otro mientras nan ta ricibi un atencion caluroso y amoroso cu actividadnan dirigi na nan y nan bienestar.

Centro Familiar Sabana Basora tin tempo ta traha muchanan di e bario y a cuminsa traha tambe riba e parti di adultonan mayor den e bario, organisando charla, pasadia, cenanan, entre otro, pa tambe garantisa e bienestar di e grupo aki cu hopi amor.

Como Club Kibrahacha ta comparti e mision y vision aki pa cu nos adultonan mayor, a dicidi di uni forsa y asina cuminsa un bunita relacion cu ta amplia e cuido pa e adultonan mayor.

Centro Familiar Sabana Basora a reuni algun di e adultonan mayor y a bishita Club Kibrahacha pa participa conhuntamente cu nan den nan actividadnan di dia. Como parti di celebracionnan di Dia di San Juan, Club Kibrahacha tabatin bunita decoracionnan pa cuminsa pone e ambiente special.

E mainta a cuminsa cu e dos gruponan compartiendo un rato y asina ser conoci cu otro. Momentonan despues, Lucia a inicia e programa di e dia cu un splicacion chikito tocante Dia di San Juan/Dera Gai y e varios nificacion cu esaki a yega na representa pa cada kien. Tur esaki, a bin combina cu baile y un di e actividadnan tipico pa e celebracion, pues di busca e gai y mishi esaki cu e palo.

E adultonan mayor di Centro Familiar Sabana Basora a disfruta di e ambiente asina hopi cu nan a uni na e demas presente y a participa den tanto e dinamica di Dera Gai y e famoso Bingo di Club Kibrahacha, cual nunca por falta.

Centro Familiar Sabana Basora a duna danki na Club Kibrahacha pa a habri nan porta pa nan y pa a ricibi nan cu man habri y haci nan sinti como parti di e famia.

Trafico sigur tabata hopi educativo

Ripiticion Diabierna 9:00PM na Canal 13

Diamars dia 18 di Juni, TeleAruba a transmiti e di dos programa educativo di Trafico Sigur. Panelistanan experto a trata topico importante manera uso corecto di rotonde, e importancia di bisti faha di siguridad, inspeccion di vehiculo (keuring), y e impacto di alcohol y otro sustancianan den Trafico. E programa a haya hopi bon sintonia y e publico televidente a haci hopi pregunta.

E programa Forum di Trafico Sigur a wordo lansa riba peticion di comunidad mes. Pa algun tempo caba, comunidad di Aruba ta pidi pa programa di TV cu contenido educativo pa yuda nos comunidad core na un manera sigur y responsabel. Durante e programacion, Sra. Liliana Rasmijn di KPA a duna un tremendo splicacion di con pa core adecuadamente den diferente rotonde mirando cu no tur rotonde na Aruba ta mescos y ta trece confusion entre usuarionan.

Sr. Francis Quandt di DTI a enfatisa pakico mester bisti faha di siguridad y a presenta algun casonan di accident caminda tanto e automobilista como pasaheronan no tabata tin un faha di seguridad bisti.

Comportacion tambe ta hunga un rol crucial den mantene siguridad riba caminda. Den e ultimo añanan nos a nota un aumento di accidentenan dor di core bao di influencia di alcohol, di cual algun hasta a resulta fatal. Mas cu educa, un di e meta principal di e programa ta pa conscientisa e comunidad riba e peliger di core bao influencia di alcohol, droga y te hasta cierto remedinan legal.

Doctor Cesar Perez a duna un splicacion di e efecto di alcohol y con e ta disminui bo habilidad pa core auto. Representante di FADA, Rulienne Arends, a conta un poco mas di nan iniciativa di conscientisacion di alcohol cu ta dirigi na tur edad y nan programa di motivacion pa muchanan di entre 14 y 24 aña cu actualmente ta den e fase di experimenta cu alcohol.

Oficier van Justitie Sr. Patrick van der Biezen tabata presente cu informacion y splicacion tocante boetnan pa infraccion di ley di trafico y boetnan como tambe castigonan cu ta wordo aplica pa diferente tipo di accidentenan ora cu alcohol ta hunga un rol.

Si bo no a logra mira e programa, sintonisa TeleAruba na Canal 13 pa mira un ripiticion di e programa awe diabierna 9:00PM.

Cada programa ta trata varios topico basa riba preguntanan di comunidad y expertonan ta duna contestanan durante e programacion. Si abo tin algun pregunta of comentario cu bo kier mira wordo trata den un proximo programa, por manda nan via email na info@traficosigur.aw of yena e formulario di contacto via website www.traficosigur.aw

Hendenan a mira afro pick como "ice pick" y esey a crea confusion dilanti La Salle College

Diaranson merdia a drenta informe di cu tin un pelea y menasa entre 2 alumno na La Salle College, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin logra haya e descripcion di e sospechoso unda un a saca un afro pick como arma y a menasa e otro. Y e sospechoso a bandona e sitio. Un rato despues polis a logra topa e sospechoso y a detene. Ora a control'e y su pertenencianan e no tabata tin ningun arma pero a bin compronde cu lo a usa un afro pick pa menas'e.

Refuerso policial pidi ora a cuminsa bombardia auto di polis cu piedra na Kas Ariba

Diaranson anochi ora cu polis a confisca un scooter mesora a cuminsa bombardia tanto e polisnan como e patruya, mesora a pidi refuerso na Kas Ariba.

Na yegada di e refuerso e actitud di esnan cu tabata tira piedra a stop y polis por a logra bay cu e scooter.

Unit Narcotica cu entrada hudicial na George Madurostraat

Diahuebs den oranan tempran di mainta Unit Narcotica a tene un entrada hudicial na un cas na George Madurostraat. Durante e entrada hudicial a detene dos persona.

Ta trata di C.C.R.R. di 31 aña naci na Aruba y J.G.K. di 42 aña naci na Aruba. Durante e entrada hudicial a confisca droga y un arma di candela. Na e entrada hudicial diferente departamento di KPA. No ta descarta cu lo por tin mas detencion. Unit Narcotica (antes Drugspanden) ta un team cu a wordo lanta desde 1 augustus 2023 pa entre otro pa investiga bendemento di droga for di un parcela y ariba caya etc. Pa Cuerpo Policial por resolve mas caso cooperacion y informacion di pueblo di Aruba ta hopi importante, p'esey nos ta pidi si bo tin cualkier informacion yama nos tiplijn di Polis cu ta: 11141. Nos ta garantisa cu bo ta keda anonimo.

Polis a confisca un scooter coriendo sin ningun documento na ordo y sin plachi number

Diaranson anochi a drenta informe di cu tin un scooter coriendo "riba bao" haciendo boroto na Kas Ariba, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada si e patruya a nota e scooter sin number y a para esaki pa control'e. Durante e control e motociclista no por a mustra ningun documento na ordo y a confisca esaki. Polis a pidi un pickup cu a bin busca esaki y a bay cune na warda di polis.

Slaag pa rijbewijs mainta y atardi dal palo di luz

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Madiki Kavel, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu un hoben cu net awe a slaag pa su rijbewijs a bay dal riba un palo di luz na Madiki Kavel. Na yegada di e ambulance a atende un otro hoben recien opera cu a dal su cabes na e windshield. Na yegada di e rapid responder a atende e victima aki.

Accidente hit & run banda di Amsterdam Manor resolvi mesora pa polis

Diahuebs mainta a drenta informe di un accidente banda di Amsterdam Manor, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente hit & run unda e chauffeur di un Nissan March preto no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay dal tras di un auto di huur di un pareha turista. Pa suerte a logra capta e number y polis a bay na e adres y a haya e auto den cura para. Como cu na e momentonan ey e chauffeur no tabata na e sitio, polis a pidi takelwagen pa tuma e auto den "beslag" pero un rato despues a cancel'e ya cu e chauffeur a aparece. Despues di a atend'e a duna e chauffeur un boet.

Accidente pa falta di regula velocidad ni mantene distancia na salida di rotonde Paradera

Diaranzon merdia a drenta informe di un accidente pazuid di rotonde Paradera, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu un chauffeur no a regula su velocidad ni a mantene distancia a bay dal tras di e auto su dilanti. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Polis y ambulance a bay Kurimiauw pa un homber di mas di 90 aña di edad cu a cay y a keda tur golpia!

Diahuebs merdia a drenta informe di cu cacho lo a morde un persona y ta herida na Kurimiauw, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un caso unda un homber di mas di 90 aña di edad cu lo a cay y tabata tur golpia. Na yegada di ambulance nan a atende e victima y a transporte pa hospital.

Turistanan a rabia pasobra a horta nan pertenencianan

Diahuebs madruga a drenta informe di cu turistanan a bira victima di ladronicia, mesora a dirigi patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un caso unda cu desconocidonan a horta tur nan pertenencianan. Polis a tuma e keho y a pasa e investigacion pa recherchenan

Problema di pareha a termina den agresion cu detencion

Diahuebs mainta a drenta informe di un caso di problema di pareha cu lo a bay for di man na Diamantbergweg na San Nicolas, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un caso unda e homber a maltrata e muhe. Polis a detene e homber y a pidi e vehiculo di transporte pa hib'e deteni pa warda di polis.

E patruya mes a hiba e dama na Centro Medico pa haya atencion y haya un rapport di e maltrato pa asina e dama hiba esaki na recherche.

Seminario di "Poder Financiero: E Caminda Pa Bo Cas" diasabra awo

Diasabra binidero, 22 di juni 2024, lo tuma luga e seminario "Poder Financiero: E Caminda pa bo Cas". E seminario aki ta un colaboracion entre Fundacion Plan di Bida, Bold Properties y e Ministerio di Asuntonan Economico.

Lo enfoca riba e proceso y rekisitonan pa yega na un cas na Aruba, 'un topico sumamente importante pa empoderacion financiero di nos comunidad', segun minister Geoffrey Wever, kende tambe lo ta presente durante e presentacion. E seminario lo tuma luga na Renaissance Convention Center, cuminsando pa 8:30 di mainta.

E seminario aki tin como meta pa empodera nos comunidad cu informacion valioso referente e derecho cu nos tin di por bira doño di nos mesun cas. Conocemento ta necesario pa maneha e rekisitonan efectivamente pa por ehempel; cualifica pa un prestamo hipotecario a base di rekisitonan comun. Tambe tin otro costonan mara na rekisitonan cu mester ta consciente di nan, asina un persona por presupuesta y planifica miho pa su futuro inversion.

Minister Geoffrey Wever ta contento di por a contribui pa por haci e seminario aki pa por segura cu e ta gratis. E ta toca un tema asina importante; educacion financiero. Esaki ta un prioridad di maneho di minister Wever, y e Ministerio di Asuntonan Economico ta haci diferente actividadnan dirigi pa stimula pa nos hendenan ta mas consciente ora di tuma decision financiero na nan beneficio.

E seminario lo conta cu e presencia di diferente oradornan distingui, incluyendo notarionan Theodore Johnson y Ralph Yarzagaray, analista financiero, realtors, y un representante di un banco local cu lo splica e proceso pa aplica pa un hipoteca (mortgage). Tambe lo tin un representante di DIP cu por brinda informacion di parti di gobierno riba rekisitonan, gastonan anual, y zonificacion.

Nos ta kere cu informa y educa nos comunidad ta esencial pa empodera nan pa realisa nan soño di por logra yega na nan propio cas. "Poder Financiero: E Caminda pa bo Cas" lo ta un experiencia valioso pa cualkier persona y famia cu lo contribui pa cambio den bo bida.

Resultado Sorteo Juni 21	Alexander
Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte	

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
6482	9833	5564	5025
8263	7055	SUPER5	0126
9615	8190	-	9937

MERDIA

CATOCHI	
Sorteo # 4303	
4303	
1146	
1082	
MULTI-X	X2
BIG 4 Sorteo # 4303	1468
MULTI-X	X2
1OFF Sorteo # 2359	0908
ZODIAC Sorteo # 4303	7306 Virgo
LUCKY 3 Sorteo # 1177	600
MULTI-X	FP

ANOCHI

CATOCHI	
Sorteo # 8274	
0819	
4969	
9594	
MULTI-X	X3
BIG 4 Sorteo # 7318	9783
MULTI-X	X5
1OFF Sorteo # 2023	9482
ZODIAC Sorteo # 6077	1852 Scorpio
LUCKY 3 Sorteo # 1007	676
MULTI-X	X2

LOTTO 5		
Sorteo #		Joker / Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x Match 4+	925.000,-
0	x Match 4	
0	x Afl. 12,00	

LOTTO DI DIA		01-13-20-23-30
Sorteo # 6509		Proximo Jackpot
1	x Jackpot	50.000,-
51	x Match 4	
1315	x Afl 8,00	

MINI MEGA		04-10-13-15
Sorteo # 1673		Mega Ball 06
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x match 4	300.000,-
4	x Afl. 500,00	
40	x Afl 50.00	
64	x Afl.15,00	
MINI MEGA MEGA PLUS		Afl. 400.000,-

WEGA DI NUMBER KORSOU
Sorteo #

UNHCR, HIAS, VeneAruba Solidaria, IOM, CEDE Aruba y PADF ta celebrando Dia Mundial di Refugiado 2024 na Aruba

Den conmemoracion di Dia Mundial di REfugiado, UNHCR (E agencia di Refugiado pa ONU), CEDE Aruba, HIAS Aruba, VeneAruba Solidaria, IOM y PADF ta organisando un Feria Multicultural diasabra, dia 22 di juni, pa 4or di atardi te 7or di anochi na Centro di Bario Playa Abao.

E evento ta habri y gratis pa henter pueblo di Aruba. Designa pa e Organisacionnan di Nacionnan Uni, Dia Mundial di Refugiado ta celebra e forsa y curashi di hende cu tabata forsa pa huy for di nan pais debi na conflicto of persecucion. E enfoke di e aña aki ta riba solidaridad cu refugiadonan—pa un mundo unda refugiadonan ta bon bini.

Na e Feria Multicultural, participantenan lo por embarca riba un biahe rond mundo via presentacionnan di diferente cultura y cuminda bendi na tentnan representando Venezuela, Colombia, Ecuador, Peru, Republica Dominicana, Haiti, Mexico, India, Filipinas y Aruba. E evento tambe lo tin baile-, actividadnan y musica pa muchanan,

UNHCR 2023 Global Trends Reporta ta subraya e importancia di solidaridad y solucionnan pa refugiadonan. Na 2023, e cantidad di hende forsa pa huy a yega na 117.3 miyon debi na persecucion, conflicto, violencia y violacionnan di derecho humano. Esaki ta 1 den 69 persona rond mundo.

Aruba tin e porcentahe mas halto di personanan obligatoriamente desplasa compara cu su poblacion, cu aproximadamente 17,000 refugiado y migrante for di Venezuela. Na Aruba, UNHCR, CEDE Aruba y HIAS, VeneAruba Solidaria, IOM y PAFD ta colabora cu gobierno y sociedad civil pa proteha y provee solucionnan sostenible pa refugiadonan.

Ora e oportunidad presenta, refugiadonan por contribui activamente na e comunidadnan cu a acepta nan—sea via trabao, educacion, deportenan y otro actividad. Buscando refugio no ta un escogencia; frecuentemente e ta e unico manera pa sobrevivi, pa haya paz y e realisacion di nan soño. Awo mas cu nunca, refugiadonan ta depende riba nos solidaridad.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010
F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610
F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138
Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999
Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Kibrahacha	San Nicolas
Tel. 583 4908	Tel. 584 5712
EMERGENCIA	911

POLIS	
Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA	
Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD	
Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA	
Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

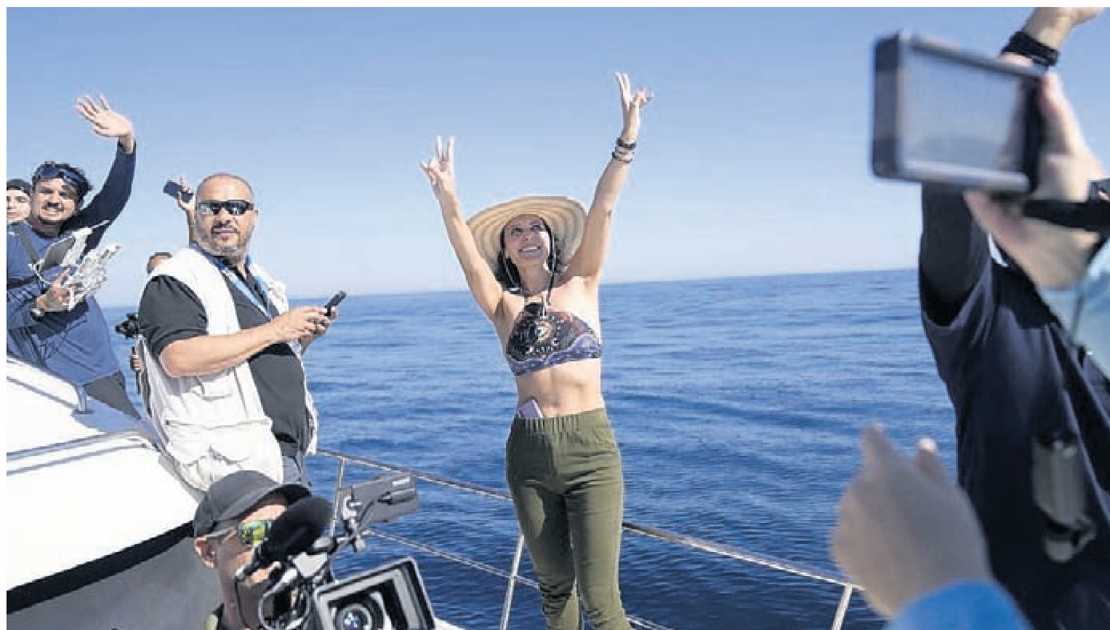
Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Excursion pa mira bayena na costa di Rio de Janeiro ta cuminsa hala atencion di turistanan

(AP) - Conoci pa su lamanan y fiestanan yamativo, Rio de Janeiro tin un atraccion pa e temporada di winter: E bayenanan Humpback.

E agencia di turismo Niteroi, Rio su ciudad ruman na Guanabara Bay, riba diamars a lansa un programa pa bay wak bayena cu ta permiti turistanan observa di cerca e bestianan marino aki.

Entre juni y november, bayenanan humpback ta migra pa awanan di Brazil pa por reproduci. Alrededor di 25,000 bayena ta cuminsa un biahe di 4,000 kilometer for di areanan na Antarctica pa Brazil. Mayoria ta concentra na e region di Abrolhos, un area di coral reef na e costa di Bahia y Espirito Santo conoci pa su gran biodiversidad marino.

E programa ta un iniciativa conhunto di e municipalidad Niteroi y investigadornan di e iniciativa pa conservacion Amigas da Jubarte (amigonan di e Humpback Whale), cual tambe ta haci investigacion cientifico durante e tournan.

"Turismo por ta un herment pa e proteccion di e especie," Andre Bento, president di Niteroi su agencia di turismo a conta The Associated Press ria diahuebs. "Mi no ta kere ningun hende cu subi e boto aki ta baha di mesun manera, toch?"

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia y generalmente seco
Den marduga y mañan: parcialmente nubia cu un awasero breve

Temperatura maximo 33 grado Celsius
Temperatura minimo 28 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 34 pa 40 grado Celsius
Uv index: 12

Bahada di solo: 7:07pm
Subida di solo: 6:16am

Biento:
Modera te basta fuerte for di direccion oost; forsa 4 te 5 (20 te 39 km/ora, 11 te 21 nudo).
Durante di dia fuerte te posiblemente duro den rafaga; forsa 6 te 7 (40 te 61 km/ora, 22 te 33 nudo)

Situacion general di tempo:
Un tropical wave ta pasando den region local bayendo west. E sistema aki ta treciendo algo di humedad cu por induci un awasero pasahero te breve durante principalmente oranan di marduga y mainta di diasabra.

Condicionnan maritimo/estado di lama:
Na partinan protege di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil te modera, entre 2 pa 3 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: modera cu olanan alrededor di 4 pa 5 pia.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu hopi tristesa pero conforme cu boluntad di Dios nos ta anuncia cu a bay laga nos den brasa di Señor

Feng, Jingyue
*01-02-1973 - †20-06-2024

Casa:
Hou, Qunying

Yiunan:
Feng, Jinxiang
Feng, Yuping

Ruman:
Feng, Chaoli,
Feng, Chaogun
Feng, Chaoyi
Feng, Weiyue

Subrino(a)nan:
Feng Nianxiang
Feng, Yuci

Cuña: Feng, Wanlan

Primo(a)nan , amigo y conocirnan, bisiñanan

Ta invita pa acto di despedida cu lo tuma lugar diamars 25 di juni 2024 na Aurora Funeral Home di 2'or pa 4'or di atardi. Acto di cremashon lo tuma lugar den seno familiar. Despues di cremashon no ta ricibi bishiti di condolencia na cas.

Nos desculpa si den nos tristesa nos por a lubida cualkier persona.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Lo E seca tur lagrima for di nan wowo, y morto lo no existi mas, lo no tin nada di rou , nada di yoramento, nada di dolor mas pasobra tur cos di antes a pasa bai
Rev. 21:4

y awor , ata mi aki para na bo porta Salmo 122

A bai pa encontra esnan cu a bai su dilanti

Joseph Wilbert Stanley Pourrier
*11- 09- 1961 – 17- 06- 2024

Acto di entierro lo wordo anuncia despues

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu inmenso tristesa den nos curason pero hopi agradecido pa tur loke nos a comparti cun'e, nos ta anuncia fallecimiento di nos esposa, mama, wela, ruman, y tanta.

Sra. Marcolina Henriquez-Maduro
Mihor conocí como "Margo"
*26-01-1947 - †19-06-2024

Na nomber di su:
Esposo: Mario Henriquez
Yiunan:
Madeleine Henriquez
Robert Henriquez y Lisette Buckley

Sobrina cria mescos cu yui: Milene Maduro

Nietonan:
Avery Shipley
Ashlyn Shipley
Jamila Henriquez
Keyla Henriquez

Mane nieto:
Rilene Boekhoudt; Dylan y Diangelo Bello

Rumannan:
†Reina Maduro y †Jacobo Maduro
Sixta Dijkhoff-Maduro y †Thomas (Tom) Dijkhoff
†Brigida (Ida) Dijkhoff-Maduro y †Roman Dijkhoff
†Antonio (Tommy) Maduro y Alcida (Chida) Maduro-Ras
Lilia Maduro

Sobrinonan: Frits, Marcia, Gabiria, Franklin, Carl, Maurits, Wernher, Inge, Xiomara, Eugene, Anthony, Mientje, Mary, Leo, Nancy, †Jorge, Andy, Liesje,.

Cuñanan y Swa nan:
Helenita Lacle-Henriquez y †Bibiano Lacle
Margarita Bareño-Lacle y Luciano (Chani) Bareño
†Silvia (Chia) Lacle-Henriquez y †Dionicio (Donny) Lacle
Tilma Henriquez Y Boy Boekhout
Jani Henriquez
Edwin Henriquez

Primo Y primanan, bisiñanan, amiga y amigonan, y demás famia y conocirnan, su compañeronan di grupo orashon Fundacion Venerable Jose Gregorio Hernandez Tanki Leendert, y Blue Army Paradera; Grupo Damas Pegasaya.
Famianan: Henriquez, Maduro, Shipley, Boekhoudt, Dijkhoff, Buckley, Ras, Lacle, Bareño, Erasmus, Hart, Kock, Gomez, Feliciana, Werleman, Pita, de Windt, Oduber, Koolman, Krosendijk, Arends, Sneek, Gamarra.

Ta invita demás famia, bisiña, amigonan Y conocirnan pa condolencia Y entiero cual lo tuma lugar dialuna 24 Juni 2024 di 1or merdia pa 4or atardi na Aurora Funeral Home y después pa Santana Catolico na Paradera.

Nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida algún persona of famia.
Despues di entiero nos no ta risibi visita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory
Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Lagrima y flornan por seca, su recuerdonan y tur loke el a haci y significa pa nos, lo keda graba pa semper den nos mente y curason.
"Cerca Dios mi alma ta na paz, ta di DJ'E mi salbacion ta bin"
Salmo 62:1

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Sr. vdo. Melecio Briesen
Cariñosamente yama "Ale of Papa Grandi"
*21-11-1933 - †16-06-2024

Su casa:
†Ana Maria Briesen Heronimo

Yiunan:
Lodrico (Ludi) y Evalyn y famia
Edwin (Tico) y Miriam y famia

Yiunan di Criansa:
†Jossy y Lourdes
Amanda y Benito
Doortje y Dino

Nietonan:
Jack y Nathalie
Joanda y Lenny y famia
Joally y famia
Jorrick y famia
Jolaine
Joselito y yuinan
Marina y yuinan
†Frenky y yiu
Josmar y yuinan
Jose y yuinan
Jermain
Jaimir
Andre y Nancy y famia
Andreina y Marvin y famia
Jasmila y Edward y famia
Francis y Danilka

Su ayudante principal: Julia Yanet Parada
Co-ayudante y asistente: Jasmila Heronimo, Jay Heronimo, Luz Merry Echaverria, Betty, Cathy Moncayo, Jacky Rosso, Martha Ramirez, Natalia Penagos, Selly Werleman Everon.

Swa: Cornes Maduro

Subrinonan: Ronny, Siegfried y Benky

Tur primo y primanan, amigo(a) y bisinjanan, ihanan, conocirnan y demas famia Heronimo, Briesen, Briezen, Croes, Krosendijk, Growell, Henriquez, Tromp, Everon, Gamarra, Dania, Kock, Geerman, Ras, Gomez, Loopstok, Dirksz, Boekhoudt, Feliciano, Erasmus, Maduro y Pereira.

Oportunidad pa condolencia lo ta Diabierna 21 di Juni 2024 di 7.00 pa 9.00 pm na Aurora Funeral Home
Acto di entiero lo ta diasabra 22 di juni 2024 di 2.00 pa 4.00 pm na Aurora Funeral Home. Cremashon lo tuma lugar den seno familiar.

Disculpa nos si den nos tristesa nos por a lubida algun familiar, amigo of conocir.

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Nos ta participa fayecimento di:

Sra. vda. Bertha M. Maduro Thiel
*11-05-1934 - †20-06-2024

Acto di despedida lo wordo anuncia despues

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu dolor na nos curason,
Nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Gloria Maria Nedd-Lesire
*31-10-1951 - †19-06-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esakinan termina den tur buniteza.

Nos ta anuncia fayecimento di:

Rosiane Lubin
Mihor conoci como:"Nain"
*20-04-1945 - †15-06-2024

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Mi Dios, Mi Señor, Mi Salbador
Cu Bo amor infinito tenemi den Bo braza
Ya no tin scuridad
Unicamente Bo Luz briyando

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Harold I. Roos
Mihor conoci como "Ivan"
*08-10-1960 - †19-06-2024

Acto di despedida lo wordo anuncia despues

Filipinas no lo invoca trato di defensa mutual cu Merca despues di confrontacion cu China na banco maritimo disputa

(AP)—Filipinas a bisa ayera cu e no ta plania pa invoca su trato di defensa mutual cu Merca despues cu e warda costa Chines a confisca, aborda dos boto armada Filipino den un confrontacion caotico cu a herida empleadonan di armada Filipino na e banco maritimo disputa riba e South China Sea.

E conseheronan clave di presidente Ferdinand Marcos Jr. a haci e declaracionnan aki den un conferencia di prensa televisa, rechasando speculacion cu Manila por considera invoca e trato di 1951 pa sigura ayudo militar Mericano despues di e incidente dialuna na e banco maritimo, Second Thomas Shoal, unda guarda costa Chines tambe a confisca riflenan di armada Filipino. E hefe militar di Filipinas a condena e incidente, comparando e cu un acto di piracia, y a demanda pa China debolbe e riflenan y paga pa e dañonan.

E disputanan teritorial, cual ta envolvi China, Filipinas, Vietnam, Malaysia, Brunei y Taiwan, a ser considera como un punto di conflicto Asiatico cu por pone Merca contra China si esaki escala den un conflicto arma. Washington a adverti cu e ta obliga pa yuda defende Filipinas, su aliado mas bieu den Asia, si forsanan, barco y aeronave Filipino bin bao atake, incluyendo den e South China Sea.

"Esey no a ser considera den nos discusionnan," e assistent presidencial riba asuntonan maritimo Andres Centino a bisa ora a puntr'e si Filipinas tabata considerando activando su trato cu Merca. Secretaria ehecutivo Lucas Bersamin a bisa cu e gobierno no a considera e confrontacion un atake arma manera declara den e trato di defensa mutual cu Merca. "Esaki tabata probablemente un mal comprension of un accidente. Nos no ta cla pa clasifica esaki como un atake arma," Bersamin a bisa.

Den loke criticonan por mira como un concesion pa China, Bersamin a bisa cu Marcos a aproba un recomendacion pa gobierno publica e planificacion ora empleadonan di armada ser desplega pa transporta cuminda, awa y material pa e poste teritorial den e banco maritimo. Un armada Filipino aborda di un barco di guera largo, e BRP Sierra Madre, a ocupa Second Thomas Shoal desde 1999 pero China a desplega e guarda costa, armada y barconan militar den un confrontacion teritorial cu poco poco a bira mas agresivo.

Durante e confrontacion di varios ora dialuna, empleadonan Chines abordo di mas cu ocho speedboat a confisca y a aborda e dos botonan di armada Filipino pa preveni empleadonan di armada Filipino transferi cuminda y otro material, incluyendo arma, na e poste di e barco Filipino.

Despues di un bringamento y continuo conflicto, China supuestamente a bay cu e botonan y a daña nan cu machete, cuchiu y martiu. Tambe nan a confisca ocho rifle M4 cu tabata den maletanan y otro material, y tambe a herida un cantidad di e empleadonan Filipino, incluyendo un cu a perde su duim.

Cu Francia den shock pa violacion di un mucha muhe Hudiu, antisemitismo den frente di campaña electoral

(AP) — E supuesto violacion di un mucha Hudiu di 12 aña di edad den loke ta sospecha ta un atake antisemitico a sacudi Francia y a pusha preocupacion tocante antisemitismo den frente di campaña pa eleccion legislativo di e pais.

Partido Rally Nacional anti-inmigracion, cu a purba di kibra lasonan historico cu antisemitismo, ta liderando den encuesta preeleccion y tin su prome chens real pa forma un gobierno, si keda den top den e eleccion di dos ronda cu a caba dia 7 di juli. E lo ta e prome forsa di ultra-derecha pa lidera un gobierno Frances desde e ocupacion Nazi.

Figuranan di ultra-iskierda, mientras tanto, a enfrenta acusacionnan di antisemitismo vincula na nan respuesta pa e atake di Hamas dia 7 di october contra Israel y e guera cu a bin como consecuencia.

Preocupacion a bin dilanti despues cu dos mucha homber adolescente den un suburbio di Paris a ricibi cargonan preliminar e siman aki pa a viola un mucha muhe di 12 aña di edad y pa violencia motiva pa religion, segun fiscalnan. Abogado y lider Hudiu, Elie Korchia a bisa noticiero Frances BFM cu e mucha muhe ta Hudiu y cu a menciona e palabra Palestina durante e atake. Ministerio Publico no a specifica e religion di e mucha muhe ni a publica su identidad, segun politicanan pa proteccion di victima manera ta standard pa crimennan di odio na Francia.

Centenares di hende a reuni diahuebs anochi rond di monumento Bastille na Paris pa protesta contra antisemitismo, den e di dos anochi consecutivo di demostracion.

Francia tin e poblacion Hudiu mas grandi den Europa, pero como resultado di su propio colaboracion cu e Nazinan den Segundo Guera Mundial, actonan antisemitico awendia ta habri cicatriznan bieu. Francia tambe tin e poblacion musulman mas grandi den Europa occidental, y actonan anti-musulman a aumenta den añanan recien.

Politiconan di tur banda rapidamente a comenta riba e atake, notablemente despues di un aumento den actonan antisemitico na Francia desde comienso di e guera entre Israel y Hamas.
Prome minister Gabriel Attal a skirbi riba X cu e mucha muhe a "ser viola pasobra e ta Hudiu," mientras presidente Frances, Emmanuel Macron a haci un yamado pa scolnan tene un "ora di discusion" riba racismo y antisemitismo.

Jordan Bardella, presidente di Rally Nacional, a bisa cu si e keda electo, e lo "bringa antisemitismo cu ta plagando Francia desde 7 di october."

Despues di reportahenan di e atake, Bardella a anuncia cu su partido ta retirando sosten pa un di su candidatonan pa un mensahe antisemitico riba rednan social cu a post na 2018.

Su predecesor como presidente di partido y candidato presidencial di Rally Nacional na 2022, Marine Le Pen, a acusa e "iskierda extremo" di "stigmatisacion di Hudiunan" y di "instrumentalisa" e conflicto entre Israel y Hamas.

Lider iskierdista Jean-Luc Melenchon a denuncia "racismo antisemitico", maske partido Francia Insumiso, cual anteriormente el a lidera, a enfrenta acusacionnan di antisemitismo vincula na e guera.

Maske e noticia di e violacion a aumenta tension relaciona cu antisemitismo na Francia prome cu eleccion di dos ronda dianan 30 di juni y 7 di juli, e ta leu di ta un asunto nobo den politica Frances. Mas di 180mil persona na Francia a marcha na november pa protesta contra aumento di antisemitismo despues di e guera entre Israel y Hamas na Gaza.

Nacionnan den Union Europeo lo cuminsa negociacion di miembresia proximo siman cu Ucrania y Moldova

(AP) - E Union Europeo a acepta di cuminsa cu negociacionnan di miembresia cu Ucrania y Moldova, marcando otro paso den e nacionnan cu caminda largo pa move mas cerca na occidente y disminui Rusia su influencia.

Belgica, cual actualmente tin e presidente di Union Europeo, a bisa cu e estadonan miembro a keda di acuerdo pa cuminsa cu dialogo dia 25 di juni na Luxembourg.

Ucrania a aplica pa uni na e bloke menos di un siman despues cu Rusia a invadi e pais den februari di 2022, y lidernan den e union a actua cu velocidad den haci esaki un candidato den juni di e aña ey. Sinembargo e proceso a keda bay mas y mas poco poco desde e tempo aki, y miembresia, si e yega, lo tuma añanan y te hasta decadanan.

Toch, e dialogo di apertura ta manda otro señal fuerte di solidaridad cu Ucrania ademas di e sosten financiero grandi cu e bloke ta provee na e nacion.

Lidernan di e bloke di 27 nacion a keda di acuerdo aña pasa cu negociacionnan mester cuminsa cu ambos Ucrania y Moldova. Esaki tabata un acuerdo politico necesario y diabierna su movida ta crea e base pa e dialogonan aki cuminsa tuma luga.

Pa uni na e Union Europeo, e paisnan candidato mester pasa door di un proceso largo pa alinea nan leynan y nan standard cu esun di e bloke y cumpli cu un cantidad di condicionnan politico y economico, incluyendo un compromiso na ley y otro principionan democratico. Ucrania, por ehempel, lo mester combati corupcion den gobierno y adopta otro reformanan.

Ucrania ta un di varios pais cu tin hopi tempo cu e deseo di uni na Union Europeo, mirando esaki como un caminda pa rikesa y stabilidad. Mientras cu e Union Europeo no ta un aliansa militar manera NATO, miembresia den e bloke tambe ta mira pa algun como ofrece proteccion contra influencia di Rusia.

Moldova a mira cu nervio e invasion di su bisiña. Den varios biaha a acusa Rusia di a conduci un guera "hibrido" contra e pais, incluyendo acusa Moscu di a influencia eleccionnan local y di ehecuta campañanan di mal informacion pa purba desacredita e gobierno y stroba su caminda pa uni na e Union Europeo.

Russia a nenga e acusacionnan sinembargo e gobierno di Moldova ta permanece cu duda pa cu Moscu su intencionnan.

amc unicon

Sunrise City Deals!

FRIDAY JUNE 21ST
9AM-6PM

SATURDAY JUNE 22ND
9AM-6PM

Snacks, drinks + discounts

GET 15% OFF CREDIT

AT AMC UNICON SAN NICOLAS

BERNARD VAN DE VEEN ZEPPENFELDSTRAAT 78 568-9070

ARUBA VANDAAG

Zaterdag 22 juni 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

TNO: Duurzaamheid elektriciteitsproductie Aruba beperkt door LNG-contract

Pagina 4

Vier GNC functionarissen geschorst na ontsnapping ongedocumenteerde tijdens transport

Pagina 5

Wetsvoorstel voor het homohuwelijk afgewezen door het Parlement van Aruba

Pagina 6

De prijs betalen?

Zijn de heffingen van de Kamer van Koophandel hoger dan wettelijk toegestaan?

Publieke instellingen vormen de basis van een goed functionerende samenleving. Ze fungeren als waakhond om de wet te handhaven, bieden bepaalde essentiële diensten en handelen vaak ter bescherming van de rechten van burgers. Wanneer deze instellingen echter buiten het wettelijke kader treden, ondermijnt dit het publieke vertrouwen en schaadt het de handhaving van de wet.

Een recent probleem met de Kamer van Koophandel (KvK) met betrekking tot het in rekening brengen van kosten voor online toegang tot het Handelsregister en enkele extra heffingen voor bepaalde diensten is een voorbeeld van dit probleem.

Hier wordt de complexiteit rondom deze problemen onderzocht, wordt er gekeken naar de wettelijke vereisten voor een geschikte wettelijke basis, wordt het belang van naleving van wettelijke vereisten benadrukt en worden enkele suggesties gedaan voor de nodige stappen voor een oplossing. Hoewel de zorgen en juridische analyses van de Kamer van Koophandel aan bod komen, hoeft deze discussie niet achter gesloten deuren plaats te vinden.

De KvK heeft onlangs de openbare toegang tot het online handelsregister beperkt en een abonnementsmodel geïntroduceerd. Er is een tariefstructuur geïntroduceerd met een betaling van Afl. 1.200 per jaar of Afl. 300 per kwartaal voor online toegang tot het handelsregister. "Mag de KvK de online toegang tot het handelsregister voor het publiek beperken? Misschien roept dit een volgende vraag op: Heeft de KvK een wettelijke basis om een jaarlijks tarief van Afl. 1.200 per jaar of Afl. 300 per kwartaal op te leggen? Als het antwoord op de tweede vraag nee is, dan wordt het antwoord op de eerste vraag irrelevant totdat er een wettelijke basis is gecreëerd. Tot dat moment zou de KvK, naar mijn mening, de online toegang weer moeten openen."

De wettelijke basis hier is dat de Kamer van Koophandel een publieke entiteit is, opgericht op basis van de Nationale Verordening betreffende de Kamer van Koophandel. Hoewel een van de doelen van de Kamer is om bescherming te bieden aan de belangen van particuliere bedrijven, is de Kamer zelf geen privébedrijf en kan zij niet op dezelfde flexibele manier handelen als een privébedrijf op een open markt. De KvK moet zich houden aan de algemene regels, vastgesteld door toepasselijke wetgeving.

Een aspect is dat de KvK gebonden is aan het opleggen van heffingen en het innen van geld, wat een duidelijke wettelijke basis vereist. De KvK kan het publiek belasten, maar alleen met een specifieke wettelijke basis. "Ik denk dat de KvK de wettelijke bevoegdheid mist om de jaarlijkse vergoeding van Afl. 1.200 per jaar of Afl. 300 per kwartaal voor online toegang in rekening te brengen."

"Een ander probleem is dat de KvK ook extra kosten in rekening brengt voor een uittreksel in het Engels. Hoewel we de extra service kunnen waarderen, is de KvK gebonden aan de wet en mag zij deze hogere kosten niet in rekening brengen. Bijvoorbeeld, de KvK mag niet meer dan Afl. 15 vragen voor een Engels uittreksel uit het Handelsregister."

De juridische uitdaging hier is de interpretatie van verschillende artikelen van het 'Handelsregisterbesluit' (besluit op basis van de Handelsregisterverordening) en de verordening betreffende de KvK om de legaliteit van deze heffingen te bepalen. Artikel 17 van het Handelsregisterbesluit bepaalt dat elke heffing moet worden geregeld in een specifiek overheidsbesluit (lbham). Zonder een dergelijk besluit mist de KvK de bevoegdheid om dergelijke heffingen op te leggen. Volgens artikel 19 van het Handelsregisterbesluit is er een wettelijke basis voor het verstrekken van een uittreksel uit het Handelsregister. Dit artikel bepaalt dat een dergelijk uittreksel wordt verstrekt tegen betaling van Afl. 15. Het artikel maakt geen onderscheid naar taal, noch bepaalt het dat het uittreksel alleen in het Nederlands mag zijn. Aangezien artikel 19 geen ander bedrag dan Afl. 15 voor een uittreksel vermeldt, heeft de KvK geen wettelijke bevoegdheid om Afl. 30 voor een Engels uittreksel in rekening te brengen. Aangezien artikel 19 geen mogelijkheid biedt om kosten in rekening te brengen voor online toegang, mag dit ook niet aan het publiek worden doorberekend.

"In mijn discussie met de KvK, en ik ben blij dat we deze discussies hebben kunnen voeren, verwees de KvK naar artikel 13, lid 1 e, van de Verordening betreffende de KvK om het aanbieden van een extra dienst en het dus in rekening brengen van een hoger tarief te rechtvaardigen. Echter, dit argument is om verschillende redenen problematisch. Om te beginnen is het onduidelijk waarom een hoger tarief zou mogen worden geheven onder artikel 13, lid 1 e, als artikel 19 van het Handelsregisterbesluit het tarief beperkt tot Afl. 15. Vergoedingen, zoals vermeld in artikel 13, lid 1 e, kunnen alleen worden geheven op basis van de LV Retributies (Verordening betreffende Vergoedingen) en een specifiek overheidsbesluit. Er is geen overheidsbesluit voor de KvK dat een wettelijke basis biedt voor dergelijke heffingen."

De Handelsregisterverordening (Verordening Handelsregister) staat alleen toe dat er kosten in rekening worden gebracht voor de initiële registratie en de jaarlijkse bijdrage van het ingeschreven bedrijf/organisatie (artikel 15). Het Handelsregisterbesluit staat alleen toe dat Afl. 15 wordt gevraagd voor (elk) uittreksel. Elke wijziging van deze bedragen moet via een overheidsbesluit plaatsvinden. Kosten voor online diensten moeten worden vermeld in de Handelsregisterverordening, het Handelsregisterbesluit of de LV KvK. Het ontbreken van een dergelijke vermelding duidt op een gebrek aan wettelijke basis voor deze heffingen.

Het principe: Het doel heiligt de middelen niet In juridische en ethische termen is het principe "the end justifies the means" niet van toepassing, vooral niet wanneer een publieke instelling betrokken is. Privé-entiteiten kunnen over het algemeen vragen wat zij willen voor producten en diensten. Terwijl moderne behoeften zoals online toegang en extra diensten kosten met zich meebrengen, moeten deze binnen het juiste wettelijke kader worden beheerd. Het ontbreken van een duidelijke wettelijke basis voor de acties van de KvK suggereert dat deze praktijken niet legaal zijn, ongeacht hun praktische voordelen.

De financiële implicaties van de onrechtmatige heffingen zijn aanzienlijk. Betalingen gedaan door rechtspersonen en individuen zonder wettelijke basis kunnen als onterecht betaald worden beschouwd en kunnen worden teruggevorderd. Veel getroffen partijen zouden het recht hebben om deze betalingen terug te vorderen, wat een potentieel financieel risico voor de KvK vormt en de urgentie benadrukt voor de KvK om zich strikt aan de wettelijke bepalingen te houden. Om deze situatie recht te zetten, wordt de KvK aanbevolen om: juridisch extern advies in te winnen; het wettelijke proces te starten om tot de benodigde wetgeving te komen; de openbare online toegang te herstellen; de geïnde bedragen terug te betalen die door de opgelegde tarieven zijn verkregen; Afl. 15 als enige tarief voor uittreksels aan te kondigen. Dit alles als maatregel om het publieke vertrouwen in de entiteit te herstellen. Op de lange termijn kan een regelmatige juridische audit worden overwogen om te verzekeren dat men voldoet aan de relevante wetgeving. Training voor personeel met betrekking tot wettelijke vereisten kan mogelijke afwijkingen van bestaande regelgeving verminderen. Meer betrokkenheid van belanghebbenden, inclusief de overheid, de private sector en het algemene publiek, kan ervoor zorgen dat wat wordt voorgesteld overeenkomt met de publieke verwachtingen en wettelijke standaarden.

Deze zaak benadrukt het belang van naleving van de wet bij het leveren van openbare diensten. Het handhaven van de wet is niet alleen een kwestie van principe, maar ook een noodzakelijkheid voor het goed functioneren van de gemeenschap. Publieke instellingen moeten binnen het wettelijke kader opereren om vertrouwen te behouden en eerlijke praktijken te waarborgen. Proactieve stappen van de KvK om de huidige situatie recht te zetten en soortgelijke problemen in de toekomst te voorkomen, kunnen de integriteit van ons juridische systeem versterken en een inzet voor goed bestuur aantonen. Publieke entiteiten die voldoen aan de wet zijn een gedeelde verantwoordelijkheid. Door de nodige stappen te ondernemen, kan de KvK een positief voorbeeld stellen en de wet handhaven, ten voordele van alle betrokkenen.

Dit artikel is een samenvatting van een uitgebreider artikel van mr. Delo Gomez, gepubliceerd in het Engels op LinkedIn. Vertaling en redactie: Aruba Vandaag.

‘Op afstand’, maar meer... Voor de burger...?

Er is een opmerkelijk rapport verschenen van de Algemene Rekenkamer (ARA), over het functioneren van een aantal overheidsentiteiten die de opeenvolgende regeringen hebben gecreëerd om op die wijze onafhankelijker van de overheid te opereren, het zogeheten begrip van ‘op afstand’ of het Engelstalige ‘at arms length’.

Dat maakt een goede indruk maar tegelijkertijd moet men denken: heeft men in een normaal land een Rekenkamer nodig om te onderzoeken voordat de gemeenschap te weten komt of een staatsonderneming geld verdient of verliest? Waarom geven die ondernemingen niet zelf die informatie? Het rapport snijdt wel dit belangrijke thema aan in het functioneren van de staatsondernemingen, namelijk waar het gaat over een betere prestatie als bedrijf en met minder politieke inmenging in hun bedrijfsvoering.

Dan volgt meteen de volgende vraag: waarom is dan het doel van betere bedrijfsvoering niet gehaald in het daarvoor bedoelde ‘op afstand’ model? Als voornaamste redenen noemt de Rekenkamer zelf de politieke inmenging en het aanhouden van “vage constructies” in plaats van een striktere definitie van doelstellingen. Dit komt ons bekend voor omdat juist de politieke inmenging vereist dat vage bedrijfsdoelen worden geformuleerd; dit komt de politieke manipulatie in het bedrijf ten goede, zonder dat eventuele tegenstanders van dit beleid kunnen wijzen op duidelijke doelen die niet gehaald worden. Een beleid dat vrijwel in het geheim wordt gevoerd is tegengesteld aan wat er in feite zou moeten plaatsvinden, volgens een duidelijk ondernemingsplan. Het geheime beleid zorgt er natuurlijk voor dat het afleggen van verantwoording wordt verhinderd.

Een van de opmerkelijke passages in dit rapport spreekt klare taal: “Momenteel betaalt iedere belastingbetaler mee aan tekortkomingen en onregelmatigheden die al jaren spelen. Hoe is het mogelijk dat bij een groot deel van de instellingen de verantwoordingsplicht niet in acht wordt genomen? Hoe is het mogelijk dat het Land (met goedkeuring van de Staten) jaar in jaar uit bijspringt om instellingen op afstand te helpen, zonder dat het opleveren van jaarrekeningen als keiharde voorwaarde wordt gesteld?”

Het antwoord op die vraag weten we wel: als de overheid zich jarenlang niet bekommerd heeft om de eigen jaarrekeningen, om welbegrepen politieke redenen om verantwoording te ontlopen, dan schept dat een sfeer waarin ook niet werd gezorgd voor het verantwoording afleggen door de ‘op afstand’ gezette entiteiten.

Een voorbeeld hiervan, er zijn meerdere, ook in het rapport, is er een dat herhaaldelijk onderwerp van kritiek is geweest: het vuilverwerkingsbedrijf Serlimar, waar elk jaar weer het parlement subsidie moet goedkeuren voor het bedrijf, zonder dat er jaarrekeningen op tafel komen om duidelijk zicht te hebben op de werkelijke situatie. Dat heeft volgens ons een duidelijk politieke reden: in plaats van het voteren van voldoende vaste inkomsten voor het bedrijf is het een jaarlijks politiek spel: men moet komen smeken om een aalmoes wat politiek veel interessanter is. Er moest een uitgelekt accountantsrapport aan te pas komen om de gemeenschap de werkelijke gang van zaken te weten te laten komen; waarbij bleek dat de grootste schuldeiser van Serlimar diezelfde overheid was die toezicht moest houden op de gang van zaken binnen het bedrijf. En er is in feite nog steeds geen afdoende oplossing voor Serlimar, wat niets anders kan zijn dan een effectieve wijze van inning van alle door de gebruikers verschuldigde penningen.

De algemene situatie is eigenlijk nog erger omdat de overheid een brede taak heeft om toezicht te houden op de gehele privé sector voor wat betreft de naleving van alle verschillende wetten en regelingen die van toepassing zijn op het ondernemerschap, terwijl het erop lijkt dat diezelfde overheid capabel noch bereid is om diezelfde wetgeving toe te passen op de ‘op afstand’ gezette entiteiten.

In onze editie van 17 juni is de reactie van de minister van financiën op het rapport gepubliceerd, waarin de bewindsvrouw bepaalde punten naar voren brengt die waardevol zijn, maar die de kernpunten van het rapport van de Rekenkamer onbesproken laten. De minister verklaarde dat met Nederlandse ondersteuning momenteel wordt geanalyseerd hoe de bedrijfsvoering te verbeteren, om zich ervan te kunnen verzekeren dat de overheid als aandeelhouder het dividend ontvangt dat de overheid toekomt. Prima, maar het lijkt ons in dit verband een secundaire aangelegenheid in vergelijking met de plicht tot het duidelijkheid verschaffen hoe overheidsbedrijven moeten gaan werken vanuit efficiënt ondernemingsoogpunt om verantwoording af te kunnen leggen aan de gemeenschap. Hier laat de minister de pers en de gemeenschap weer in het duister wat er gedaan zal worden met de belangrijkste aspecten die de Rekenkamer heeft gesignaleerd.

Anderzijds hebben we geen kritiek zonder oog te hebben voor de verbeteringen die de huidige regering tracht aan te brengen. Dit zijn onder meer de gebieden die de minister vermeldde, het beleid ten aanzien van management en dividend voor een groot deel van deze groep entiteiten, plus de verbeteringen in de financiële rapportage zowel bij de overheid zelf als, dat is tenminste te hopen, bij de overheidsbedrijven. Ook is te zien dat de overheid zich bewust is van de verantwoordelijkheid voor maatregelen op het internationale vlak om controle te krijgen op geldstromen, zoals de nieuwe regels met betrekking tot de ‘ultimate beneficial owner’ van ondernemingen die binnen os land opereren. Dat is uiteraard goed, maar de ervaring is dat dit eigenlijk gebeurt omdat het niet anders kan, uit angst voor internationale sancties. Echter, hierbij wordt ook geen transparantie betracht ten opzichte van de gemeenschap, en de informatie wordt geheel vertrouwelijk gehouden, uitsluitend beschikbaar voor bepaalde overheidsinstanties.

Conclusie: de overheid gaat de punten oppakken die hen het beste uitkomen, onder andere om te weten te komen hoe de diverse entiteiten functioneren. Echter, de burger die graag zou willen weten, zoals de Rekenkamer het ook verwoordde, wat er is gedaan met zijn/haar bijdrage zal geen wijziging zien in het gebrek aan transparantie, zoals de opeenvolgende regeringen tot nu toe hebben laten zien. Het feit alleen al dat tot nu toe slechts een handvol overheids- en semioverheidsinstanties uit zichzelf hun jaarrekeningen publiceren, spreekt voor zich.

KvK verduidelijkt:

KvK heeft altijd aan zijn wettelijke verplichtingen voldaan

Per 27 maart 2024 heeft de Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba (KvK) een belangrijke verandering doorgevoerd: het begon een vergoeding te vragen voor het online raadplegen van gedetailleerde informatie van bedrijven in het Handelsregister op de website van de KvK. De KvK heeft nota genomen van de verschillende reacties en om de zorgpunten te verduidelijken, publiceert de KvK het volgende overzicht met de belangrijkste punten.

Is een online Handelsregister wettelijk verplicht?

Op basis van de Handelsregisterverordening (AB 1991 no. GT 15) is de KvK verplicht om het Handelsregister in papieren vorm bij te houden en dit beschikbaar te stellen aan iedereen die deze openbare informatie wil inzien. Het online Handelsregister is echter een extra dienst van de KvK, niet wettelijk verplicht, naast het Handelsregister dat beschikbaar is op het KvK-kantoor. Dit betekent dat alle gegevens altijd gratis beschikbaar zijn voor het publiek op het KvK-kantoor, waar iedereen de papieren dossiers van een bedrijf kan inzien, zoals wettelijk voorgeschreven.

Waarom vraagt de KvK een vergoeding voor het raadplegen van het online Handelsregister?

De KvK heeft het online Handelsregister op eigen initiatief ingevoerd, dit is geen wettelijke verplichting. De KvK gelooft in innovatie en digitalisering en heeft daarom aanzienlijke investeringen gedaan om het online Handelsregister beschikbaar te maken, met als doel de toegang tot het Handelsregister voor iedereen vanuit hun huis of kantoor te vergemakkelijken. Ondanks de hoge kosten van het proces, de bescherming en het onderhoud van de database, heeft de KvK sinds 2009 de tarieven van haar producten niet verhoogd. Om de KvK haar diensten te kunnen laten blijven leveren en verbeteren, is het essentieel om voldoende middelen te hebben om het online systeem te onderhouden. Zonder de benodigde middelen kan de KvK deze dienst die onze gemeenschap vergemakkelijkt niet in stand houden. Daarom vraagt de KvK een beperkte vergoeding voor het online raadplegen van het Handelsregister. De Kamers van Koophandel van Bonaire, Sint Maarten en Nederland vragen ook een vergoeding voordat ze online toegang tot de gegevens geven.

Waarom betalen ondernemers de jaarlijkse bijdrage?

Dit is een wettelijke verplichting voor alle bedrijven. Volgens de Handelsregisterverordening worden alle geregistreerde bedrijven geclassificeerd op basis van het geïnvesteerde kapitaal in het bedrijf. Op basis hiervan wordt de initiële inschrijvingssom in rekening gebracht en daarna wordt elk jaar de jaarlijkse bijdrage (‘jaarlijkse bijdrage’) volgens de categorie waarin het bedrijf valt in rekening gebracht. De jaarlijkse bijdrage, naast de verkoop van uittreksels, is de belangrijkste inkomstenbron van de KvK. De KvK is een Sui Generis, die haar eigen inkomsten moet genereren.

Net als elke organisatie voelt ook de KvK de stijgende algemene kosten. Sinds 2009 zijn de prijzen voor de jaarlijkse bijdrage en uittreksels echter niet aangepast. De KvK begrijpt dat deze beslissing voor sommige ondernemers ongemakkelijk kan zijn, maar het is een noodzakelijke stap om de gegevens te beschermen en het systeem duurzaam en langdurig te houden. Zonder de benodigde middelen kan de KvK het online Handelsregister niet onderhouden.

Vertaling van uittreksels

Hoewel het geen wettelijke verplichting van de KvK is om vertalingen van uittreksels aan te bieden, biedt de KvK dit aan om onze gemeenschap te faciliteren. Dit is echter een extra service die extra kosten met zich meebrengt, en daarom kost de vertaling van uittreksels meer dan de Afl. 15,- zoals in de wet is voorgeschreven. De extra kosten zijn bedoeld om de vertaalkosten te dekken.

Kan de KvK extra kosten in rekening brengen voor aanvullende diensten?

Volgens de Landsverordening op de Kamer van Koophandel en Nijverheid (AB 1990 no. GT29) kan de KvK extra bedragen in rekening brengen voor de extra diensten die de KvK verleent, zoals het in rekening brengen van een bedrag voor het online raadplegen van het Handelsregister en een extra bedrag bovenop het in de wet voorgeschreven tarief van Afl. 15,- voor de vertaling van de uittreksels.

Als u vragen heeft of meer informatie of assistentie wenst bij het raadplegen van het Online Register, kunt u vrijelijk contact opnemen met de KvK via e-mail: businessinfo@arubachamber.com of support@arubachamber.com of tel.: 582-1566, ext. 335/342/330.

TNO: Duurzaamheid elektriciteitsproductie Aruba beperkt door LNG-contract

Volgens het rapport van TNO is de voortdurende duurzaamheid van de elektriciteitsproductie op Aruba beperkt door het contract dat is ondertekend voor LNG. Deze week heeft de Minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) van Nederland, Rob Jetten, in de Tweede Kamer het energietransitierapport gepresenteerd, dat is gebaseerd op het onderzoek dat hij TNO heeft gevraagd te doen met betrekking tot de energietransitie in Aruba, Curaçao en Sint Maarten, voor de geplande opening van SDE++ in dit deel van het Koninkrijk.

In dit rapport beschrijft TNO de huidige elektriciteitsvoorziening in de landen, de plannen van de landen om meer duurzaamheid te bereiken in de productie van elektriciteit en mobiliteit en geeft tegelijkertijd een overzicht van de opties om een volledig hernieuwbare energievoorziening in de landen te bereiken.

In dit onderzoek heeft TNO zoveel mogelijk gebruik gemaakt van documentatie en plannen van de landen en is de informatie verzameld via bijna 40 interviews met lokale overheden, overheidsbedrijven, particuliere bedrijven en andere relevante belanghebbenden.

Het rapport geeft aan dat in Aruba momenteel ongeveer 20% van de geproduceerde elektriciteit afkomstig is uit hernieuwbare bronnen. Dit is gebaseerd op een windpark dat ongeveer 15% van de elektriciteitsproductie levert en zonnepanelen, die ongeveer 5% leveren. Het merendeel van de zonne-energie komt van gedecentraliseerde opwekking met zonnepanelen op daken. De rest komt van de twee grootste zonneparken in de buurt van de luchthaven en de voormalige raffinaderij. Door de toename van de opwekking en levering van zonne-energie op daken, blijft er druk op het laagspanningsnet en ontstaan er spanningsproblemen in sommige wijken.

TNO wijst ook op een toename in het gebruik van elektrisch vervoer op Aruba. In september 2023 waren er ongeveer 650 van de in totaal 90.000 auto's op Aruba elektrisch. Ze geven aan dat de regering zich richt op een voortdurende groei van elektrisch vervoer, inclusief voor het openbaar vervoer en huurauto's op het eiland.

Ze benadrukken dat voor het groeiende aantal elektrische auto's een laadinfrastructuur nodig is en dat het elektriciteitsnet dit ook moet kunnen ondersteunen. In de toekomst zal verdere elektrificatie (gedeeltelijk) van maritiem (cruise) en luchttransport volgen, wat een significant effect kan hebben op het elektriciteitssysteem door de hoge elektriciteitsvraag.

Met betrekking tot het energiebeleid van Aruba benadrukt TNO in hun rapport dat dit gericht is op een toename van het aandeel hernieuwbare energie tot 50% in 2030. De uitbreiding van windcapaciteit en de vervanging van de huidige turbines door nieuwe, grotere turbines vormt de kern hiervan. Met een uitbreiding in megawatt wordt verwacht dat een commercieel bedrijf zal investeren in het windpark en de stroom via een 'power-purchase agreement' zal verkopen aan energiebedrijf WEB Aruba N.V.

Plannen voor een eerdere uitbreiding van windenergie werden in 2018 geannuleerd na rechtszaken aangespannen door bewoners in de geplande locatie. Voor de huidige plannen legt TNO in het rapport uit dat ze de locatie van en rond het bestaande windpark bezoeken, dat meer dan 850 meter van het bewoonde gebied ligt, volgens Arubaanse beleidslijnen. De steun van de lokale bevolking blijft een aandachtspunt, vooral gezien het belang van windenergie in de ambities van de Arubaanse regering.

Naast wind benadrukt TNO dat het doel van het energiebeleid en het bedrijf Utilities Aruba NV is om in de komende jaren 15 MW extra aan fotovoltaïsche zonnepanelen (zon-PV) te realiseren, wat ongeveer 2,5% van de elektriciteitsproductie zal uitmaken.

Ze voegen eraan toe dat er ook behoefte is aan 10-20 MW (30-40 MWh) aan batterijopslag voor de integratie van het hogere aandeel hernieuwbare elektriciteit. Naast de uitbreiding van grote zonne-PV wordt verwacht dat zonnepanelen op daken zullen blijven toenemen, deels vanwege de wens van de minister van Economische Ontwikkeling voor een inclusieve energietransitie. Maar om meer zonnepanelen op daken te realiseren, is het cruciaal om te investeren in het elektriciteitsnet.

TNO benadrukt in het rapport dat de voortdurende duurzaamheid van de elektriciteitsproductie op Aruba beperkt is door het ondertekende contract voor LNG. Ze wijzen erop dat er weinig publieke informatie is over de LNG-leveringsovereenkomst. Uit de interviews die zij hebben gehouden, blijkt dat er een 'take-or-pay'-overeenkomst is voor een hoeveelheid LNG die ongeveer 50% van de elektriciteitsproductie dekt en dat het contract een looptijd van 20 jaar heeft. Dit betekent dat tot 2046 of 2047 er extra kosten zullen zijn om het aandeel hernieuwbare elektriciteit boven de 50% te verhogen, omdat de LNG moet worden betaald, zelfs als het verbruik daalt.

Na 2047, benadrukken ze, kan het aandeel hernieuwbare energie toenemen met meer windenergie of zonne-energie. Hierbij is de beperkte beschikbare ruimte op Aruba een beperkende factor. Een systeem met alleen wind- en zonne-energie vereist een overmatige capaciteit om 100% hernieuwbare energie te bereiken, vooral omdat er gedurende 2-3 maanden per jaar bijna geen wind is op Aruba.

Waterstof wordt op lange termijn beschouwd als een flexibele en back-up optie voor de productie van elektriciteit. De plannen voor waterstof zijn nog niet ver ontwikkeld, slechts tot een Memorandum of Understanding (MoU) tussen de overheid en een Spaans bedrijf (ACCIONA Energía) voor de ontwikkeling van een elektrolyseproject in combinatie met 50-60 MW zonne-PV.

De energietransitie op Aruba kan organisatorisch complexer zijn dan op Curaçao en Sint Maarten. De belangrijkste reden hiervoor is dat de productie en het transport van elektriciteit worden uitgevoerd door twee verschillende bedrijven, WEB Aruba NV en ELMAR NV.

De organisatie boven WEB en ELMAR is Utilities Aruba N.V., die doorgaans verantwoordelijk is voor de samenwerking tussen de drie staatsbedrijven. Deze samenwerking bepaalt een groot deel van het energiebeleid.

TNO benadrukt dat een nauwe samenwerking tussen de drie staatsbedrijven noodzakelijk is, omdat de energietransitie een geïntegreerde planning van de opwekking van hernieuwbare energie in combinatie met de uitbreiding van het elektriciteitsnet vereist.

TNO komt ons vertellen wat we allang wisten...

Meer dan vier jaar na het begin van de samenwerking tussen de Arubaanse overheid en het Amerikaanse aardgasbedrijf Eagle LNG heeft de Nederlandse regering het onderzoeksinstituut TNO verzocht een analyse te maken van hetgeen de autonome Caribische eilanden in het Koninkrijk aan het doen zijn op het gebied van hernieuwbare energie. De conclusie kan heel simpel zijn: niet bijzonder veel...

Dat wisten we al, iedereen die niet geblinddoekt rondloopt op Aruba kan dat weten. Maakt dat het onderzoek zinloos? Nee, het is zeker nuttig voor de Nederlandse overheid om, wanneer de eilandelijke regeringen weer langs komen met hun sprookjes, hen de waarheid te kunnen vertellen. En wat is die waarheid dan wel? Dat de eilanden niet veel zullen bereiken waar het de internationale doelstellingen van duurzame ontwikkeling betreft en dat om diverse redenen. Er zijn geldige fundamentele redenen die niets van doen hebben met de zin of weerzin van een bepaalde regering om bepaalde doelen al of niet te halen. Ook hebben we de aan ons politieke systeem eigen redenen die elke welgemeende poging om iets van die doelen te bereiken de grond in zullen boren. Laten we beginnen met de grondredenen waarom men in Aruba die doelstelling niet kan halen. Net als de andere eilanden hebben we geen toegang tot energievoorziening van elders, een ware 'stand alone' situatie dus. Dit maakt het bereiken van 100% hernieuwbare energie dus een schone droom; men zal altijd een 'back-up' system nodig hebben wat bijna altijd neerkomt op het gebruik van een of andere fossiele brandstof. Dit neemt echter niet weg dat men ernaar kan streven een zo hoog mogelijk percentage hernieuwbare energie te halen. Maar dan komt dat andere aspect om de hoek kijken: de wil om dat te doen. We kunnen al jarenlang waarnemen dat er geen echte wil aanwezig is om dit te bereiken. Als we huidige situatie vergelijken met die van tien jaar geleden kunnen we alleen maar vaststellen dat we achteruit zijn gegaan. Wat ontbreekt er dan?
Bijvoorbeeld, een actiever beleid om een grotere bijdrage aan zonne-energie te realiseren, bij voorkeur geproduceerd door de burger zelf, op hun woningen en bedrijfspanden. Als we zien hoe andere landen dat bewerkstelligen dan is het duidelijk onvermijdelijk dat vanuit de overheid een gedegen subsidieplan moet komen. Met uitsluitend de goede wil van de individuele burger kom je er niet. Hebben we ooit één woord in deze richting vernomen? Nee, en heel waarschijnlijk zal de regering zeggen dat daar toch geen geld voor is, wat bovendien nog waar blijkt ook. De vraag is dan: waarom het rondstrooien van dit soort goedkope propaganda als men toch heel goed weet dat er niets bereikt kan worden met een overheid met een lege portemonnee? Hou dan op met deze loze pretenties die nergens toe leiden.

Een bijkomend probleem dat het beleid met betrekking tot hernieuwbare energie belemmert is de poging om de raffinaderij in een of andere vorm te redden. Het recente rapport van de Algemene Rekenkamer Aruba (ARA) is absoluut niet positief over de moeilijke financiële situatie bij de staatsonderneming Refineria di Aruba NV (RdA), die het onroerend goed bezit dat van essentieel belang is voor de twee met voorrang te ontwikkelen projecten: de overeenkomsten met Eagle LNG (aardgas) en Acciona Energia (waterstofproductie op basis van groene energie). Er is geen enkele duidelijkheid over de toekomst van RdA omdat er weinig bekend is over de inhoud van de contracten, iets wat ook TNO heeft mogen ervaren. De onderneming RdA heeft geen eigen inkomsten en is geheel afhankelijk van de dochteronderneming FMSA NV, die de benodigde brandstoffen voor het eiland importeert en distribueert. Hoe staat het dan met deze twee projecten? Het TNO-rapport, voor zover wij dat kunnen weten, verwijst niet naar de huidige situatie. Eagle LNG werkt al vier jaar lang aan een project voor gaslevering aan Aruba waarbij men op problemen is gestuit die TNO wellicht niet bekend zijn. De vasthoudendheid waarmee de raffinaderij of beter gezegd het raffinaderijterrein wordt gepropageerd als aankomstplaats voor vloeibaar aardgas dient diverse doelen. Van de ene kant dient het om RdA van inkomsten te voorzien, als compensatie voor het verlies aan inkomsten vanwege de verminderde toevoer van andere brandstof, zoals de stookolie voor water- en energiebedrijf WEB. Ook wordt vastgehouden aan het idee dat Aruba als bunkerstation voor vloeibaar aardgas enige toekomst heeft, hetgeen nogal twijfelachtig is gezien de ruime voorziening in de regio van bunkerstations voor LNG, zoals dit medium in augustus 2021 al aantoonde in een analyse van de aanwezigheid van LNG-projecten in de regio. Ook heeft de betreffende minister een nogal illusoir droombeeld van een heropening van de raffinaderij op basis van LNG als brandstof voor de processen van raffinage. De reële situatie is dat het water- en energiebedrijf de enige grote afnemer zal zijn van vloeibaar aardgas, waarbij ook nog eens de kwestie van de gasleiding van San Nicolas naar Barcadera, dwars door woonwijken, een rol speelt. Daar komt dan bij dat het uiteindelijk de lokale consument zal zijn die de hele dure, niet noodzakelijke, infrastructuur moet gaan betalen omdat men ook het gas direct naar de grote klant WEB, die beschikt over aanlegmogelijkheden aan de kust, zou kunnen brengen.

Over het waterstofproject kunnen we kort zijn. Als het mogelijk zou zijn om 60 -70 MW extra aan schone energie te produceren, waarom zou men dat dan in de waterstofproductie stoppen, om dit daarna weer om te zetten in energie? Liever direct gebruiken om het percentage groene energie flink op te krikken? Natuurlijk zou het ideaal zijn om een groene 'back-up' te hebben in de vorm van waterstof maar dit zou met grote kosten gepaard gaan. Ook hier blijft de mogelijkheid van export een illusie gezien de omvang van de waterstofprojecten in de regio. We zouden een veel grotere productie aan hernieuwbare energie nodig hebben dan nu voorzien om enig niveau van 'economies of scale' te halen in waterstofproductie.

Wat het TNO-rapport nu dus ter sprake brengt is ons allang bekend: het contract met Eagle LNG zal een goede ontwikkeling in de richting van hernieuwbare energie in de weg staan. Maar dat is niet het enige probleem. Het falen in de definiëring van een duidelijk beleid ten aanzien van hernieuwbare energie, dat gedragen wordt door iets anders dan illusies, is een nog grotere belemmering voor ons en daar zien we helaas geen verandering in komen.

Vier Guarda Nos Costa functionarissen geschorst vanwege ontsnapping van een ongedocumenteerde tijdens transport

Dinsdagmiddag heeft de directeur van Guarda Nos Costa (GNC), Andrew Hoo, vier functionarissen van dit departement geschorst omdat recentelijk tijdens het transport van een ongedocumenteerde persoon deze persoon wist te ontsnappen aan de functionarissen.

Bij dit incident, dat plaatsvond op 24 mei jongstleden, hebben de betrokken functionarissen geen proces-verbaal opgesteld om uit te leggen wat er gebeurd is, noch hebben zij het incident gemeld.

Ook heeft de interim-directeur van GNC, de heer Andrew Hoo, een onderzoek geopend naar vermeende onregelmatigheden met betrekking tot de aankoop van tickets door Land Aruba voor migranten die gedeporteerd worden.

Volgens informatie die Aruba Vandaag heeft ontvangen, zou de Koninklijke Marechaussee mogelijk GNC gaan ondersteunen gezien de schorsing van deze 4 functionarissen, waarbij verdere schorsingen niet uitgesloten worden.

Echter, dit blijkt een bekend probleem te zijn onder GNC functionarissen vanwege eerdere gevallen, zoals de detentie van de jonge Venezolaan Maykol Chavez in augustus 2022, waarbij de functionarissen Solognier en voormalig functionaris Perez ook geen proces-verbaal hebben opgesteld. Volgens bewijsmateriaal in handen van Aruba Vandaag hebben zij verkeerswetten overtreden door een asielzoeker te achtervolgen. Tot op heden heeft GNC geen controle documenten geproduceerd waaruit blijkt dat zij controles hebben uitgevoerd volgens de wet, wat wijst op onregelmatigheden en een gebrek aan transparantie binnen het departement.

Volgens DOW moesten de leuningen van de Hooiberg worden verwijderd vanwege vandalisme

Deze week heeft de Dienst Openbare Werken Aruba (DOW) gemeld dat ze een melding hebben ontvangen over de leuningen van de Hooiberg, die blijkbaar zijn vernield en daarom verwijderd moesten worden, wat bezoekers en toeristen wordt gevraagd hier rekening mee te houden.

In een bericht heeft het departement enkele foto's gepubliceerd die laten zien in welke staat de leuningen zich bevonden, waarbij sommige ervan losgemaakt waren, zoals werd aangegeven. "De afgelopen week hebben we een melding ontvangen dat de leuningen op de Hooiberg weer los zaten. Onze medewerkers zijn ter plaatse gegaan en hebben vastgesteld dat er vandalisme heeft plaatsgevonden. Besloten is om alle leuningen te verwijderen om problemen te voorkomen. Bezoekers en toeristen worden gevraagd hier rekening mee te houden en voorzichtig te zijn bij het beklimmen en afdalen van de Hooiberg. Tot slot willen we de afdeling Bouwkundige Werken bedanken voor hun snelle actie om deze leuningen te verwijderen."

In 2022 kondigde minister van Toerisme Dangui Oduber het renovatieproject van de trap van de Hooiberg aan, waarbij deze volledig gemoderniseerd en rechtgetrokken werd samen met de prieel. De overheid maakte bekend dat er een investering van 650 duizend florin was gedaan voor bepaalde locaties op Aruba in 2023, inclusief dit project. De leuningen werden geplaatst om extra veiligheid te garanderen voor de bezoekers van de locatie.

Het doel hiervan, zoals de minister zelf tijdens een persconferentie bij de Hooiberg aangaf, was om "samen met de ATA een nieuw uitkijkpunt bovenop de Hooiberg te bouwen en samen met TPEF de trappen van de Hooiberg te repareren met mozaïektegels. Het doel is om van de Hooiberg een kleurrijke attractie te maken voor zowel de lokale bevolking als toeristen." Echter, meer dan een jaar na de installatie van deze leuningen moesten ze alweer worden verwijderd vanwege wat volgens hen vandalisme is.

Het werd opgemerkt dat de melding die DOW ontving afkomstig was van een bericht van een gebruiker op sociale media dat viraal ging en veel reacties uit de gemeenschap kreeg, waarbij vragen werden gesteld over de kosten van het project, de tijd die nodig was om het werk te doen, en ook over het bedrijf dat het renovatieproject uitvoerde, wat niet eens twee jaar heeft geduurd.

Wetsvoorstel voor het homohuwelijk afgewezen door het Parlement van Aruba

In een zeer korte openbare vergadering, waar alleen gestemd moest worden, vond gisterenmiddag de definitieve stemming plaats over het wetsvoorstel voor de invoering van het homohuwelijk. De stemming eindigde met 10 stemmen voor en 10 tegen, hoewel de uiteindelijke beslissing nog moet worden genomen door het Hof op 12 juli.

Deze week was er ook een iets kleinere publieke opkomst vergeleken met die van 8 mei, bijna bij aanvang van de stemming, omdat de CEA en Polis geen toestemming gaven om op tijd binnen te komen, iets wat door enkele mensen die de eerste lezing wilden horen, in twijfel werd getrokken.

De stemming bleef hetzelfde als de vorige keer. Degenen die tegen hebben gestemd zijn Mike Eman en Arthur Dowers van de AVP-partij; Hendrick Tevreden, Alvin Molina, Darlaine Guedes Erasmus, Arthur Vallejo, Marco Berlis, Edgard Vrolijk en Ricky Hoek van de MEP-partij; en Ryçond Santos Do Nascimento, onafhankelijk parlementslid.

Voorstemmers van de wet zijn Miguel Mansur van de Actie21-partij; Misha Raymond en Raymond Kamperveen van de Raiz-partij; Marisol Lopez-Tromp en Aquannette Gunn van de MAS-partij; Benny Sevinger, Mervin Wyatt Ras en Mike de Meza van de AVP-partij; Gerlien Croes, onafhankelijk parlementslid, en Setty Yarzagaray van de MEP-partij.

Misha Raymond: "Vandaag hebben we ervoor gekozen discriminatie te waarderen en niet gelijkheid"
Na de stemming vroeg de redacteur van Bon Dia Aruba een van de parlementariërs die het project steunden, Misha Raymond, om zijn mening. Raymond zei dat de strijd nog niet voorbij is. "Op 12 juli moet de uitspraak van de cassatie zijn, alleen omdat een wet wordt verworpen, betekent dit niet dat je niet opnieuw kunt indienen. Er zijn stappen die we

kunnen nemen, ik geloof dat de volgende uitspraak in cassatie erg belangrijk is op dit moment. Wat ik betreur, is dat onze parlementsleden niet hebben kunnen zien, begrijpen en waarde hebben gegeven aan wat de uitspraak van het Hof was, die zegt dat discriminatie niet mogelijk is en toch hebben we vandaag ervoor gekozen discriminatie te waarderen en niet gelijkheid," verzekerde hij.

Zoals hij noemde, zal cassatie op 12 juli zijn resultaat geven en "ik hoop dat ze daar wel het juiste kunnen doen en waarde hechten aan wat juist is en dat zal geven aan mensen die willen trouwen, stellen van hetzelfde geslacht, de waarde van niet gediscrimineerd te worden in onze gemeenschap."

Hij richtte zich tot deze stellen die een andere uitkomst verwachtten in het parlement, waar hij opmerkte dat "dit niet het einde is. We zijn in de Pride-maand, ik denk dat ze trots op zichzelf kunnen zijn en ik ben ook trots op de rol die ik heb gespeeld, de strijd die ik heb gevoerd, maar die is vandaag niet voorbij. Ik wil niet leven in een gemeenschap waar discriminatie heerst in alles."

Ryçond Santos do Nascimento: "We moeten waardigheid geven aan elke persoon, maar het huwelijk moet heilig blijven"
De onafhankelijke parlementariër die vanaf dag één zijn standpunt heeft verdedigd, Ryçond Santos Do Nascimento, benadrukte dat dit onderwerp binnen de gemeenschap zeer verdeeld was. "Het is belangrijk om te begrijpen dat dit land gelooft in traditionele normen en waarden, wat niet wegneemt dat we de waardigheid van elke persoon moeten respecteren. Dat is erg belangrijk, maar er zijn andere manieren om inhoud te geven aan iemands leven zoals hij dat wil. In dit geval draaide de controverse vooral om de betekenis van het huwelijk, wat het huwelijk betekent, en of het huwelijk iets is dat gereserveerd en heilig is in zijn essentie, waarbij het ontwerp van de man is gemaakt voor een sociale functie, zijn lichaam is gemaakt voor een vrouw en je ziet dat het lichaam van de vrouw is gemaakt om het leven te schenken en het kind te voeden, dus dat komt voort uit een christelijk en katholiek perspectief. Daarom gaat de discussie diep, we geloven dat we waardigheid moeten geven aan elke persoon, maar het huwelijk moet heilig blijven."

Carlos Guiamo, jurist, legde aan Aruba Vandaag uit dat wanneer een stemming gelijk eindigt, en niet alle parlementsleden aanwezig waren, er een tweede stemming moet plaatsvinden. Volgens het Reglement van Orde, als ook de tweede stemming gelijk eindigt, wordt de wet als verworpen beschouwd. Dus de tweede stemming is de laatste, en als die ook eindigt in een gelijkspel, volgt er geen derde stemming en wordt de wet verworpen. Dit is iets wat activisten zoals de Pride Foundation hebben aangekaart, wat een aanzienlijke vertraging betekent. We moeten nu alleen nog wachten op de uitspraak van de cassatie op 12 juli.

Het wetsvoorstel homohuwelijk... Een show van beide kanten...?

Voor de tweede keer in korte tijd strandt het wetsvoorstel dat het homohuwelijk in Aruba mogelijk moet maken, op een patstelling met tien stemmen voor en tien tegen. De eenentwintigste stem die een beslissing moest brengen werd wederom een stemonthouding, waarmee de wetswijziging voorlopig van de baan is. Wat velen zich zullen afvragen is waarom degenen die de wetswijziging hebben voorgesteld niet hebben gewacht tot komende maand de uiteindelijke beslissing van de Hoge Raad beschikbaar zou zijn.

Kan het zijn dat het gehele schouwspel dat nu wordt gebracht bedoeld is om beide partijen een kans te geven om aan 'face-saving' te doen; omdat de uitspraak van de Hoge Raad hoe dan ook ongunstig uitpakt voor een van de partijen? Elk van de partijen in deze confrontatie kan dan in ieder geval erop wijzen dat ze een goede poging hebben ondernomen om hun behoorlijk grote aanhang onder de bevolking te vertegenwoordigen. Dat zou dan ook een goede weerspiegeling zijn van de verhoudingen onder die bevolking waar dit thema nogal wat emoties heeft losgemaakt.

De conclusie waartoe het Hof van Justitie (van de eilanden) eerder was gekomen was dat de overheid van Aruba regels dient te respecteren die opgenomen zijn in de Staatsregeling van Aruba. De grondwet geeft aan dat men geen discriminatie kan tolereren op gronden genoemd in die wet. Om er zeker van te zijn wat hier wordt bedoeld, even de relevante tekst in onze Staatsregeling. Hoofdstuk 1, Grondrechten: " Allen die zich in Aruba bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, kleur, taal, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, of op welke grond dan ook is niet toegestaan."

Hier zien we een interessant verschil met de tekst van de Nederlandse grondwet: "Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan." Het verschil is dat de Nederlandse tekst discriminatie zowel op grond van geslacht als op grond van seksuele gerichtheid noemt. De Arubaanse formulering heeft dat niet maar heeft ook een gelijkluidende algemene regel die elke andere vorm van discriminatie als onaanvaardbaar noemt, zoals ook in de Nederlandse versie. Kunnen we dan concluderen dat onze grondwettelijke basis gelijk is? En impliceert dit dat elk gerecht binnen het Koninkrijk dit als uitgangspunt zou moeten nemen? Dit lijkt ons een belangrijk punt dat de Hoge Raad zonder twijfel zal meenemen in de overwegingen. Het gaat hier om het principe van gelijke behandeling, dat niet alleen geldt binnen een van de territoria, zoals de eilanden, maar ook ten aanzien van alle burgers binnen het Koninkrijk. Vanzelf speelt hier ook mee dat binnen het Koninkrijk het 'concordantiebeginsel' geldt waarbij het de uitdrukkelijke bedoeling is dat wetgeving binnen het Koninkrijk zoveel mogelijk gelijkluidend is, een belangrijk uitgangspunt voor de Nederlandse overheid en ook voor de Hoge Raad.

Moet men dan toestaan dat een of meerdere gebieden binnen het Koninkrijk voor zichzelf beslissen hoe de interpretatie luidt van fundamentele rechten, zoals in dit geval? Het niet bestaan van een gezamenlijke grondwet zou dit kunnen suggereren maar de grondwet van Aruba zegt niets dat fundamenteel anders is dan de Nederlandse. Dat is dan ook wat de Hoge Raad voor zich ziet; de verplichting om wetgeving te behouden of andere te helpen creëren die recht doet aan alle burgers. Het is dus moeilijk voor te stellen dat de Hoge Raad binnenkort compleet de andere richting uit zal gaan.

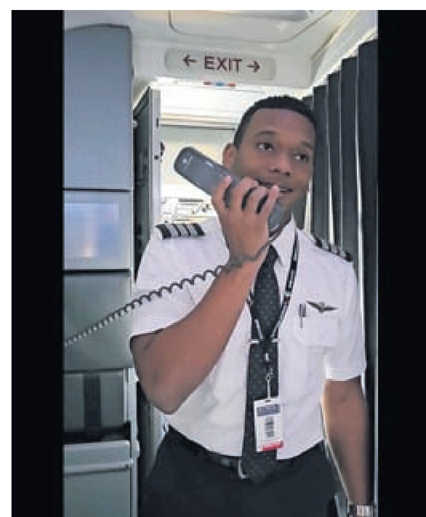
We hebben de afgelopen tijd nogal wat commentaren gehoord of gezien dat het advies van de Procureur-Generaal aan de Hoge Raad de mening van het Hof van Justitie zou volgen. Dat zou dan overeenkomen met wat wij hier zien, in de vergelijking van grondwetten en de verantwoordelijkheid die de Hoge Raad heeft om recht te spreken met het gelijkheidsbeginsel voor alle burgers hoog in het vaandel. In dat geval heeft de regering van Aruba 'the end of the line' bereikt en zal men de beslissing van de hoge Raad moeten accepteren. Binnen het Nederlandse overheidsgebeuren, of we dit leuk vinden of niet, is het vast beleid en traditie dat de overheid beslissingen van het gerecht, en zeker van het hoogste gerecht, niet naast zich neerlegt.

Maar wat betekent 'respecteren' in deze situatie? Want de uitspraak van de Hoge Raad betekent niet het einde van de hele onderneming; er moet een wetsvoorstel komen dat opnieuw in stemming wordt gebracht. Gaat de regering 'opdracht geven' aan de ondersteunende parlementsleden om te zorgen voor voldoende stemmen om het wetsvoorstel door de Staten te halen? Met de patstelling van tien stemmen aan elke zijde is één stem genoeg om de wet goed te keuren, terwijl eenieder de grote aanhang in de gemeenschap kan blijven koesteren. Ook kan die ene parlementariër die het verschil maakt prestige verwerven, niet bij iedereen, door het respecteren van de besluiten van de Hoge Raad en daarnaar te handelen. Het uiteindelijke resultaat: er zal nieuwe wetgeving zijn die het huwelijk tussen personen van gelijk geslacht mogelijk maakt, maar men moet nog even geduld hebben.

Om toch even terug te komen op die onwaarschijnlijke andere variant; een definitieve afwijzing van het wetsvoorstel zou een bom onder het kabinet leggen, daar de steun van de kleine partner in het kabinet voor het wetsvoorstel compleet is, men heeft zelfs het initiatief hiertoe genomen. En iedere politieke leider met gezond verstand zou het wel prettig vinden om een kabinet tot een goed einde te brengen, dus waarom dat laten vallen over een thema dat eigenlijk neerkomt op persoonlijk inzicht.

Co-piloot uit Aruba landt vliegtuig van American Airlines op Aruba

Deze week werd op sociale media een video viraal waarin de jonge piloot Anfernee Emerenciana het speciale moment deelde met de passagiers van de vlucht, als co-piloot van het vliegtuig dat vertrok vanaf de internationale luchthaven van Charlotte naar Aruba.

"Wat een normale dag zou moeten zijn, werd een heel bijzondere dag. Een speciale vlucht omdat dit het prachtige eiland is waar ik ben geboren en opgegroeid tot mijn 17e, toen ik naar Amerika vertrok om mijn carrière als luchtvaartpiloot te beginnen. Ik kan niet blijer, opgewondener en trotser zijn om dit speciale moment met jullie te delen," verklaarde Emerenciana in zijn video.

Na iedereen in de cockpit in het Engels te hebben begroet, sprak Emerenciana ook enkele woorden in het Papiaments tot degenen die aan boord waren en Arubaanse burgers waren.

"Dames en heren, welkom aan boord van vlucht 874 naar Aruba. Het is een genoegen om vandaag bij jullie te zijn in zo'n bijzonder moment. Met veel trots en immense emotie is het prachtig om onze mooie taal Papiaments te horen weerklinken in een cabine van American Airlines," benadrukte de piloot.

In 2022 werd Emerenciana officieel piloot bij American Airlines. Zoals hij destijds op zijn Facebook-pagina deelde, was dit altijd zijn droom sinds hij klein was.

"Van jongs af aan stond ik hier op de luchthaven Reina Beatrix te dromen en hopend dat ik op een dag een van die grote vliegtuigen naar Aruba zou kunnen brengen. Op slechts 17-jarige leeftijd vertrok ik naar het buitenland om te studeren en mijn reis naar dit moment te beginnen," schreef hij op zijn Facebook-pagina, vergezeld van een foto van het moment dat hij officieel piloot werd bij de luchtvaartmaatschappij.

Sinds dat moment hoopte Emerenciana dat hij snel naar zijn geliefde eiland kon terugkeren en Arubaanse passagiers "met veel trots op vluchten van American Airlines" kon vervoeren, een moment dat hij uiteindelijk heeft weten te verwezenlijken.

De economie van Curaçao groeide met 4,2 procent in 2023

(CuraçaoChronicle) – Volgens voorlopige berekeningen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) voor 2023, gebaseerd op momenteel beschikbare gegevens, steeg het reële bruto binnenlands product (bbp) met 4,2 procent vergeleken met het voorgaande jaar. Deze vertraagde groei volgt op twee opeenvolgende jaren van bbp-toename. De stijging in het reële bbp wordt voornamelijk toegeschreven aan verdere versterking van het toerisme.

Het reële bruto binnenlands product (bbp) meet de omvang van de economie. De volumeverandering van het bbp in een gegeven verslagperiode is de maatstaf voor economische groei (of krimp). Volumeveranderingen zijn waardeveranderingen gecorrigeerd voor prijsveranderingen.

Economische groei wordt berekend op basis van de volumegroei in het productieproces en de ontwikkeling van de conjunctuur. Deze cijfers zijn nog voorlopig, aangezien nog niet alle gegevens van alle sectoren beschikbaar zijn. Economische indicatoren zijn statistieken die de huidige status van de economie van een land aangeven, afhankelijk van een specifiek gebied van de economie (zoals industrie, werkgelegenheid, prijzen, enz.).

Analyse van de economische ontwikkeling van geselecteerde sectoren

Bouw De bouwsector zag een vertraging in de groei van 7,1% naar 4,9% tussen 2022 en 2023. In 2023 kwamen verschillende grote projecten en constructies naar voren, wat wijst op een positieve ontwikkeling in deze sector. Deze groei bereikte echter niet het niveau van 2022.

Handel

De handelssector maakte aanzienlijke groei door, van 7,9% in 2022 naar 9,3% in 2023. Deze stijging werd gedreven door een toename in de import van goederen en diverse handelsactiviteiten.

Horeca

De horecasector herstelde sterk na de pandemie met een groei van 68% in 2022, hoewel de groei vertraagde tot 17,7% in 2023. Activiteiten in de hotel- en restaurantindustrie groeiden minder in vergelijking met 2022. Bestemmingen die het vorige jaar goed presteerden, bleven groeien tijdens deze periode, terwijl bestemmingen die in voorgaande jaren ondermaats presteerden ook veelbelovende groeicijfers vertoonden.

Deze analyses weerspiegelen de variërende groeidynamiek in verschillende sectoren van de economie van Curaçao, wat bijdraagt aan de algehele economische prestaties in 2023.

Transportsector

De transportsector groeide met 17,3% in 2022, maar deze groei vertraagde tot 11,4% in 2023. In de transportsector daalden de activiteiten in de haven, terwijl de luchthavenactiviteiten over het algemeen aanzienlijke vooruitgang boekten. Het aantal tankactiviteiten, containerbewegingen en het gewicht van schepen die de haven binnenkwamen, nam af bij havenactiviteiten.

Financiële diensten

De groei in financiële diensten nam licht toe van 1,4% in 2022 naar 2,7% in 2023. Economische activiteiten toonden groei bij commerciële banken en verzekeringsmaatschappijen.

Overheid & Publieke diensten Deze sector herstelde enigszins van een krimp in 2022 naar een minimale groei van 0,3% in 2023.

Privéonderwijs

De privéonderwijssector vertoonde een grotere krimp, van -3,9% in 2022 naar -5,0% in 2023. Een van de belangrijkste waargenomen activiteiten is een afname van het aantal studenten.

Gezondheids- en welzijnszorg

Deze sector, die met 4,6% groeide in 2022, kromp met 3,9% in 2023. Belangrijke gezondheidsindicatoren zoals ziekenhuisopnames, eerste polikliniekbezoeken en andere wijzen op een afname.

De Wereldeconomie

In 2023 bedroeg de groei van de wereldeconomie 3,2 procent, volgens de "Wereld Economische Vooruitzichten" van het Internationaal Monetair Fonds. De mondiale economie bleef groeien in vergelijking met de 3,4 procent groei in 2022. Ontwikkelde economieën lieten een gemiddelde stijging van 1,6 procent zien in 2023, vergeleken met een stijging van 2,6 procent in 2022.

In 2023 vertoonde de economische ontwikkeling van Latijns-Amerika een gemiddelde groei van 1,5 procent. De Caribische regio groeide met 8,3 procent.

Minister van Sint Maarten grijpt in om WINAIR te helpen vluchten naar Curaçao te verhogen

Te midden van de impact van het faillissement van JetAir

(CuraçaoChronicle) – Honderden passagiers die op weg waren naar Sint Maarten zijn momenteel gestrand in Curaçao vanwege het onverwachte faillissement van JetAir, dat hen naar Princess Juliana International Airport zou vliegen.

Ook zijn er talrijke reizigers in Sint Maarten die graag familie en vrienden op Curaçao willen bezoeken en zijn getroffen door het verdwijnen van JetAir.

In een persbericht zegt de Minister van Toerisme, Economische Zaken, Transport en Telecommunicatie van Sint Maarten, Grisha Heyliger-Marten, dat zij onmiddellijk in actie kwam na informatie van de CEO van WINAIR over een kritieke situatie die de luchtvaartverbinding tussen Sint Maarten en Curaçao treft.

Heyliger-Marten zegt dat zij contact heeft opgenomen met Premier Pisas en Minister Charles Cooper van Curaçao om hun hulp te vragen bij het versnellen van de noodzakelijke goedkeuring die WINAIR in staat zou stellen zijn vluchtfrequentie naar Curaçao met vier extra vluchten per week te verhogen.

De Curaçaose Burgerluchtvaartautoriteit (CCAA) had aangegeven dat het minstens een week zou duren voordat een beslissing kon worden genomen over de aanvraag van WINAIR om zijn vluchtfrequenties naar Curaçao te verhogen. Deze vertraging zou de huidige leemte verergeren die is ontstaan door het faillissement van JetAir en zou betekenen dat de luchtvaartmaatschappij uit Sint Maarten pas vanaf 8 juli haar vluchten op deze route zou kunnen verhogen.

WINAIR heeft aangedrongen op versnelde goedkeuring vanwege de dringende noodzaak om de reisonderbreking aan te pakken die is ontstaan door het falen van JetAir.

Veel passagiers die tickets hadden gekocht bij JetAir in de hoop conferenties en andere evenementen in Sint Maarten bij te wonen, vinden het bijna onmogelijk om te reizen vanwege gebrek aan luchtvervoer. De impact van deze verstoring strekt zich zelfs uit tot de lokale economie, waarbij een prominent resort al een verlies van $20.000 aan inkomsten voor de week rapporteert vanwege onderbroken reisplannen.

Na haar besprekingen met Minister Cooper stemde deze laatste ermee in om WINAIR tijdelijk toe te staan zijn dienst naar Curaçao gedurende 2 tot 3 weken uit te breiden. Deze beslissing zal WINAIR voorlopig in staat stellen de extra vluchten naar Curaçao uit te voeren, waardoor de onmiddellijke reisproblemen worden verlicht totdat een permanente oplossing is bereikt.

Volgens Heyliger-Marten werken de regeringen van Sint Maarten en Curaçao nauw samen om een snelle oplossing voor dit probleem te garanderen, waarbij zij hun toewijding tonen om sterke regionale connectiviteit te behouden en de behoeften van reizigers en de economie van de eilanden te ondersteunen.

De CEO van de luchtvaartmaatschappij, Hans van der Velde, vertelde de Minister van Sint Maarten dat de luchtvaartmaatschappij haar schema zal kunnen aanpassen en vier extra vluchten zal kunnen faciliteren vanaf 1 juli, en mogelijk enkele dagen eerder als zij vandaag of morgen antwoord krijgen.